

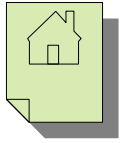
# WÓJT GMINY SŁUBICE



## STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SŁUBICE

### UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Załącznik Nr 1  
Do Uchwały Nr .....  
Rady Gminy Słubice  
z dnia .....



## BUDOWLANE I URBANISTYCZNE USŁUGI PROJEKTOWE

mgr inż. **ALICJA PEJTA-JAWORSKA**

*opracowania planistyczne, projekty infrastruktury technicznej, ekspertyzy z zakresu ochrony środowiska*

09-400 Płock, ul. Kazimierza Wielkiego 37/93

kom. 504766500

e-mail: [apjaworska@wp.pl](mailto:apjaworska@wp.pl)

NIP 774-113-13-19

**Temat:** Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania  
przestrzennego gminy Słubice

**Nazwa opracowania:** Uwarunkowania Rozwoju

**Zleceniodawca:** Gmina Słubice

**Projektant studium:**

mgr inż. Alicja Pejta-Jaworska

- uprawnienia urbanistyczne nr 1500

**Data:** czerwiec 2018

## SPIS TREŚCI

Wstęp .....	3
1. Stan zagospodarowania terenu gminy .....	5
2. Stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony .....	9
3. Stan środowiska przyrodniczego, rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej .....	11
4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej .....	23
4.1. Rekomendacje i wnioski oraz granice krajobrazów priorytetowych zawarte audycie krajobrazowym .....	33
5. Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia .....	33
6. Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia .....	45
7. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy .....	46
7.1 Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne .....	46
7.2 Prognozy demograficzne .....	52
7.3 Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy .....	54
7.4 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę .....	56
8. Stan prawny gruntów .....	61
9. Tereny i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych .....	61
10. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych .....	64
11. Udokumentowane złoża kopalin, zasoby wód podziemnych .....	64
12. Tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych .....	66
13. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej .....	66
14. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych .....	69
15. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej .....	70

## WSTĘP

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r., poz. 1073 z późn. zm.) w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W związku ze zmianą polityki przestrzennej gminy odnośnie zagospodarowania terenów gminy oraz nowych uwarunkowań ich rozwoju Rada Gminy Słubice podjęła Uchwałę Nr IX.55.2015 z dnia 8 września 2015r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Słubice.

Przedmiotem Studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, tj. między innymi wskazanie tych obszarów gminy, które są najodpowiedniejsze do pełnienia określonych funkcji.

Odnosząc się do z art. 10 ust. 1 w/w ustawy w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych,
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniając w szczególności:
  - analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
  - prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to jest uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
  - możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- stanu prawnego gruntów,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla,

- występowania terenów górniczych, wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno – ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

W Studium uwzględniono zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia Strategii rozwoju i Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego.

## 1. STAN PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU GMINY

### *GMINA SŁUBICE W REGIONIE, POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE*

Gmina Słubice to gmina wiejska, położona w zachodniej części województwa mazowieckiego, w granicach powiatu plockiego. Obszar gminy Słubice graniczy:

- od północy na rzece Wiśle z gminą Bodzanów,
- od wschodu z gminą Iłów (powiat sochaczewski),
- od południa z gminą Sanniki (powiat gostyniński),
- od zachodu z gminą Gąbin.

Gmina położona jest w odległości około 90 km od Warszawy, 100 km od Łodzi i 30 km od Płocka, charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną dzięki drodze wojewódzkiej Nr 575 (Płock – Słubice - Kazuń Nowy).

Wg danych GUS (stan na dzień 31.12.2016 r.) powierzchnia gminy wynosi 96 km<sup>2</sup> co stanowi 5,3 % powierzchni powiatu plockiego, obszar gminy zamieszkuje łącznie 4500 mieszkańców (wg faktycznego miejsca zamieszkania). Gęstość zaludnienia na terenie gminy Słubice wynosi 47 osób/km<sup>2</sup> i jest niższa od średniej gęstości zaludnienia województwa mazowieckiego, która wynosi 151 osób/km<sup>2</sup> jak i od średniej gęstości zaludnienia powiatu plockiego wynoszącej 62 osoby/km<sup>2</sup>.

**Tab. 1. Ogólna charakterystyka gminy - stan na dzień 31.12.2016 r. (wg danych GUS)**

	<b>ogółem</b>	<b>w skali powiatu</b>	<b>w skali województwa</b>
<b>powierzchnia</b>	96 km <sup>2</sup>	5,3 %	0,3 %
<b>liczba mieszkańców</b>	4500	4,0 %	0,08 %
<b>gęstość zaludnienia</b>	47 M/km <sup>2</sup>	62 M/km <sup>2</sup>	151 M/km <sup>2</sup>
<b>liczba miejscowości</b>	22	4,7 %	0,3 %

Na terenie gminy przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika gęstości zaludnienia jest znaczne. Największą gęstość zaludnienia ma miejscowość Słubice, na terenie której skoncentrowane jest około 26% ogółu mieszkańców gminy.

Administracyjnie obszar gminy podzielony jest na **18 sołectw**: Alfonsów, Budy, Grabowiec, Grzybów, Jamno, Juliszew – Sady, Łaziska, Nowosiadło, Nowy Wiaczemin, Piotrkówek, Potok, Rybaki, Słubice, Świniary, Wiączemin Polski, Wymyśle Polskie, Zyck Nowy – Leonów, Zyck Polski oraz **22 miejscowości**: Alfonsów, Bończa, Budy, Grabowiec, Grzybów, Jamno, Juliszew, Leonów, Łaziska, Nowosiadło, Nowy Wiaczemin, Piotrkówek, Potok, Rybaki, Sady, Słubice, Studzieniec, Świniary, Wiączemin Polski, Wymyśle Polskie, Zyck Nowy, Zyck Polski.

Związki gminy z obszarami sąsiednimi mają miejsce w następujących dziedzinach:

- **środowisko przyrodnicze;**  
Gmina Słubice leży w zasięgu wielkoprzestrzennych systemów obszarów chronionych przyrodniczo i ciągów przyrodniczych (ekologicznych) o znaczeniu krajowym i regionalnym. Północna i częściowo środkowa część gminy wchodzi w skład Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który jest częścią krajowego systemu obszarów chronionych. Stanowi też część europejskich sieci ekologicznych:
  - wg ECONET - POLSKA jako międzynarodowy węzeł ekologiczny Puszczy Kampinoskiej (20M),
  - w sieci Natura 2000 – OSO ptaków Dolina Środkowej Wisły, SOO siedlisk Kampinoska Dolina Wisły.
- **problematyka gospodarcza;**  
Aktywizacja gospodarcza w zakresie funkcji rekreacyjnych obszarów funkcjonalnie związanych z Doliną Wisły.
- **komunikacja;**  
Powiązania regionalne stanowią:
  - droga wojewódzka Nr 575 (Płock – Słubice - Kazuń Nowy).
- **infrastruktura techniczna;**
  - rurociąg produktów naftowych relacji Warszawa – Płock wraz z urządzeniami towarzyszącymi,
  - linie elektroenergetyczne napowietrzne NN 220 kV relacji Mory -Podolszyce oraz WN 110 kV relacji Szkarada – Gąbin i Szkarada - Sochaczew,
  - systemy łączności telekomunikacyjnej, funkcjonują 2 nadajniki w miejscowości Słubice oraz 1 nadajnik GSM900(6205).

Gmina Słubice uczestniczy w następujących porozumieniach: Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego (promocja produktu turystycznego, rozwój proe-

kologicznej infrastruktury technicznej) oraz należy do Lokalnej Grupy Działania „Aktywni Razem”, której celem jest wspieranie rozwoju na obszarach wiejskich, współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej.

Ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego sytuują Gminę Słubice w **obszarze płockim** - jednym z obszarów problemowo – funkcjonalnych / Plan wyodrębnia 10 zróżnicowanych obszarów problemowo – funkcjonalnych/. Obszar Płocki scharakteryzowany jest wśród obszarów **o najniższym poziomie rozwoju społeczno – gospodarczego i o najniższym dostępie do dóbr i usług**, których cechami wspólnymi jest ich rolniczy charakter, relatywnie niska przedsiębiorczość w sektorach pozarolniczych, niskie wydatki inwestycyjne oraz dochody samorządów lokalnych oraz niekorzystne procesy demograficzne. Za główne problemy w **obszarze płockim** uznano:

- wysokie ujemne saldo migracji,
- wysokie bezrobocie;
- słabą dostępność do usług lokalnych.

Teren gminy Słubice położony jest również w **obszarze Doliny Środkowej Wisły** - obszarze problemowo – funkcjonalnym występowania szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej i występowania konfliktów przestrzennych. Obszar ten związany jest przede wszystkim z zagrożeniem powodziowym i kolizją wykorzystania jego funkcji – tj. ochroną zasobów przyrodniczych – powodzią – zagospodarowaniem doliny Wisły. Obszar ten wyznaczają gminy, w których występują tereny zalewowe Wisły i jej dopływów. W większości teren ten objęty jest systemem ochrony przyrody NATURA 2000 oraz rezerwatami przyrody na Wiśle.

Polityka przestrzenna podzielona została na dziewięć polityk, którymi są:

1. Polityka poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa;
2. Polityka rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych;
3. Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa;
4. Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej;
5. Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego;
6. Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich;
7. Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska;
8. Zintegrowana polityka opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej;
9. Polityka wzrostu atrakcyjności turystycznej województwa.

Niezależnie od ogólnych zasad zagospodarowania przestrzennego, wyprowadzonych z ustrojowej zasady zrównoważonego rozwoju, Plan ustala zasady zagospodarowania przestrzennego w obszarach problemowych i funkcjonalnych:

**1. Dla obszarów o najniższym poziomie rozwoju społeczno- gospodarczego i o najniższym dostępie do dóbr i usług** zasady zagospodarowania przestrzennego powinny być ukierunkowane na ożywienie gospodarcze obszaru, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia.

Dla obszarów tych Plan ustala między innymi:

- koncentrację struktur zurbanizowanych w oparciu o lokalne centra osadnicze z wykształconym poziomem usług podstawowych i występowaniem wykształconych przestrzeni publicznych;
- przełamywanie barier i ograniczeń rozwoju wynikających ze słabych zewnętrznych i wewnętrznych powiązań komunikacyjnych obszaru;
- wielofunkcyjne wykorzystanie szans i możliwości tkwiących w zasobach i walorach zagospodarowania przestrzennego: wykorzystanie wartości kulturowych i środowiska przyrodniczego, rozwój turystyki, wykorzystanie pasm przyrodniczo-kulturowych dla rozwoju turystyki;
- tworzenie pozarolniczych miejsc pracy poprzez rozwój przedsiębiorczości,
- zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej poprzez kompleksowe przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą;
- sukcesywną sanitację terenów o rozproszonej zabudowie: budowie przydomowych oczyszczalni ścieków, wywozie nieczystości do oczyszczalni zbiorczych, tworzeniu systemu zbiórki odpadów stałych;
- podnoszenie poziomu produkcji rolnej przez rozwój jej specjalizacji oraz wdrażaniu ekologicznych form produkcji;
- ochronę najcenniejszych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed jej nierolniczym zainwestowaniem.

**2. Dla obszaru Doliny Środkowej Wisły** Plan ustala między innymi:

- zasadę równowagi pomiędzy: potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego – działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu – wykorzystaniem gospodarczym Wisły zgodnie z ustawą *Prawo Wodne*;
- przeprowadzenie waloryzacji przyrodniczej i krajobrazowej Mazowsza, umożliwiającej wskazanie obszarów niezbędnych dla zachowania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej, przyrodniczych obszarów prawnie chronionych szczególnie rezerwatów i obszarów Natura 2000 w dolinie Wisły;
- wprowadzanie do dokumentów planowania miejscowego, decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego zasad i ograni-



czeń dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z ustawą *Prawo wodne*;

- zasadę stosowania naturalnych środków przeciwpowodziowych poprzez tworzenie polderów zalewowych.

## **2. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY**

Gmina Słubice to gmina o charakterze typowo rolniczym. Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy tworzą:

- podstawowy układ komunikacyjny: droga wojewódzka Nr 575 oraz drogi powiatowe i gminne,
- układ jednostek osadniczych: miejscowość gminna Słubice z funkcją administracyjno – usługową i mieszkaniową; miejscowości Juliszew, Wymyśle Polskie, Piotrkówek z rozwijającą się funkcją mieszkaniową i usługową,
- zabudowa zagrodowa skupiająca się wzdłuż układów komunikacyjnych,
- rolnicza przestrzeń produkcyjna,
- strefa ekologiczna tworzona głównie przez dolinę rzeki Wisły, kompleksy leśne, oraz dolinki cieków (w tym kanałów i rowów melioracyjnych) wraz z użytkami zielonymi pełniące rolę układów wentylacyjno – nawadniających.

Powiązania zewnętrzne przedmiotowych obszarów zapewniają: droga wojewódzka Nr 575 relacji Płock-Słubice-Kazuń Nowy oraz drogi powiatowe. Bezpośrednią obsługę komunikacyjną zapewnia istniejący i projektowany układ ulic lokalnych i dojazdowych.

Tereny o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych zajmują znaczną część powierzchni gminy. Objęte są ochroną jako Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu i podlegają rygorom zawartym w Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Mazowieckiego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu położonego na terenie powiatów płońskiego, płockiego i sochaczewskiego (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2006 r., Nr 157, poz. 6151 z późn. zm.).

Ogólnie należy stwierdzić, że istniejące zagospodarowanie w gminie jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Północna część gminy zagospodarowana jest ekstensywnie. Jest to obszar gdzie dominują gleby dobre i bardzo dobre, podlegające ochronie przed zamianą przeznaczenia na cele nierolnicze, prowadzona jest tam intensywna gospodarka rolno.

W miarę zwarta zabudowa jest skupiona głównie w miejscowości gminnej Słubice oraz miejscowościach: Juliszew, Wymyśle Polskie, Grabowiec, Piotrkówek.

Zabudowa zagrodowa skupiona jest głównie wzdłuż dróg powiatowych i gminnych.

Środkowa część to głównie kompleksy leśne, które stanowią pozostałość dawnych borów towarzyszących dolinie Wisły, są kontynuacją systemów leśnych w sąsiednich gminach w ramach Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Politykę przestrzenną gminy określa „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Słubice” (obecnie aktualizowane).

Gospodarka przestrzenna w gminie prowadzona jest w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz w oparciu o zasadę „dobrego sąsiedztwa” na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Przeprowadzana w decyzjach o warunkach zabudowy analiza funkcji, cech zabudowy i zagospodarowania terenu w sąsiedztwie planowanej inwestycji zabezpiecza prawidłowy rozwój zainwestowania z zachowaniem ładu przestrzennego i ochrony środowiska. W 2016 roku wydano 3 decyzje o ustaleniu lokalizacji celu publicznego oraz ogółem 22 decyzje o warunkach zabudowy, w tym 9 dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Zagrożenie może stanowić niekontrolowany rozwój zabudowy w sąsiedztwie lasów i w dolinie Wisły, co może spowodować zawężenie korytarzy migracji gatunków i degradację krajobrazu. Jednocześnie obserwuje się niedostateczny rozwój systemów infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej, co powoduje obniżenie standardów obsługi mieszkańców i wzrost zanieczyszczenia środowiska, między innymi wprowadzanie ścieków do wód i ziemi.

Na terenie gminy rozwój zabudowy odbywa się również w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Gmina Słubice posiada 15 obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonych:

1. Uchwałą Nr VII/54/99 Rady Gminy Słubice z dnia 29 kwietnia 1999r. w/s zmiany ustaleń Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Słubice – obejmuje część dz. Nr ewid. 195/2 w m. Alfonsów,
2. Uchwałą Nr XXII/236/2002 Rady Gminy Słubice z dnia 31 lipca 2002r. w/s zmiany ustaleń Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Słubice – obejmuje dz. Nr ewid. 412/8, 412/9 i część dz. Nr ewid. 411/9 w m. Grzybów,
3. Uchwałą Nr XXIII/242/2002 Rady Gminy Słubice z dnia 30 sierpnia 2002r. w/s zmiany ustaleń Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Słubice – obejmuje dz. Nr ewid. 139 w m. Potok Czarny,
4. Uchwałą Nr XI/86/2003 Rady Gminy Słubice z dnia 11 grudnia 2003r. w/s zmiany ustaleń Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Słubice dla terenu dz. Nr ewid. 16 i 17 we wsi Nowy Wiączemin,
5. Uchwałą Nr XXIX/180/05 Rady Gminy Słubice z dnia 27 października 2005r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Słubice,
6. Uchwałą Nr XXV/167/05 Rady Gminy Słubice z dnia 8 czerwca 2005r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Słubice dla terenów przeznaczonych pod zalesienie,
7. Uchwałą Nr X/66/2007 Rady Gminy Słubice z dnia 14 listopada 2007r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów we wsi Leonów dz. Nr ewid. 128 i 129,

8. Uchwałą Nr XVII/90/2012 Rady Gminy Słubice z dnia 15 maja 2012r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu części działek nr ewid. 164 i 133 we wsi Słubice,
9. Uchwałą Nr XXII/114/2012 Rady Gminy Słubice z dnia 5 października 2012r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu dz. Nr ewid. 959/2 w miejscowości Słubice,
10. Uchwałą Nr XXIX/180/2005 Rady Gminy Słubice z dnia 27 października 2005r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Słubice,
11. Uchwałą Nr XXVII/144/2013 Rady Gminy Słubice z dnia 30 stycznia 2013r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego teren działki o nr ewid. 138/2 w obrębie geodezyjnym Łaziska,
12. Uchwałą Nr XLIII/230/2014 Rady Gminy Słubice z dnia 8 września 2014r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dz. Nr ewid. 15 we wsi Juliszew,
13. Uchwałą Nr X.63.2015 Rady Gminy Słubice z dnia 6 października 2015r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu we wsi Grzybów,
14. Uchwałą Nr XI.78.2015 Rady Gminy Słubice z dnia 24 listopada 2015r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu we wsi Grabowiec,
15. Uchwałą XIX.121.2016 Rady Gminy Słubice z dnia 27 września 2016r. w/s Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w miejscowościach Wiączemin Polski i Alfonsów.

Obszary objęte planami miejscowymi (z wyłączeniem planu dot. zalesień) zajmują około 200 ha co stanowi około 2,1% powierzchni gminy.

### **3. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ**

#### ***Położenie fizycznogeograficzne***

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski w układzie dziesiętnym opracowanej przez J. Kondrackiego obszar gminy Słubice położony jest w obrębie dwóch mezoregionów zaliczanych do makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej (318.7), podprowincji Niziny Środkowopolskie (318):

- przeważająca część w obrębie mezoregionu Kotlina Warszawska (318.73),
- niewielka południowa część w obrębie mezoregionu Równina Kutnowska (318.71).

**Kotlina Warszawska** obejmuje rozszerzenie doliny Wisły poniżej Warszawy. Na jej terenie średni poziom zwierciadła Wisły pomiędzy Warszawą a początkiem Kotliny Płockiej obniża się od 78 m do 57 m n.p.m na odcinku ponad 100 km długości rzeki. Szerokość pradoliny Wisły jest bardzo zróżnicowana i wynosi od kilku km w zwężeniu pod Warszawą i powyżej Płocka, do ponad 20 km pośrodku w/w odcinka. W jej obrębie wyróżnić można dwa typy krajobrazu: tarasów zalewowych (głównie łąkowo – rolny) i tarasów nadzalewowych (piaszczysty z wydrami, przeważnie zalesiony). Kotlina ma predyspozycje tekto-

niczne. Akumulacja wodna zachodziła tu w wielu cyklach i była związana z obniżaniem się kotliny.

**Równina Kutnowska** to obszar o monotonnym ukształtowaniu i rzędnych terenu od 90 - 110 m n.p.m. Jedynie w zachodniej części równiny występują wzgórza morenowe (tzw. moreny kutnowskie) o wysokościach 140 - 160 m n.p.m. Jest to obszar rolniczy, prawie bez lasów o dość zróżnicowanych glebach. Obok gleb brunatnych i płowych na piaskach naglinowych lub ciężkich glinach morenowych na Równinie Kutnowskiej występują również czarne ziemie na gruntach pyłowych.

### ***Rzeźba terenu***

Teren gminy to obszar staroglacjalny o rzeźbie ukształtowanej w okresie zlodowacenia środkowopolskiego a także działania późniejszych procesów peryglacjalnych oraz erozji rzecznej, na którym wyróżnić można dwie podstawowe jednostki morfogenetyczne:

- dolinę rzeki Wisły,
- zdenudowaną wysoczyznę morenową (równinę denudacji peryglacjalnej) obejmującą niewielką południową część gminy.

**Dolina Wisły** obejmuje północną część gminy. Powstała w wyniku erozji i akumulacji wód w plejstocenie i holocenie. Jest to forma rozległa i płaska o dobrze wykształconych tarasach i zmiennej szerokości. W obrębie doliny Wisły w granicach gminy Słubice wyróżniono:

- **taras zalewowy**, zajmujący północną część gminy, ciągnący się wzdłuż koryta rzeki, o rzędnych od około 59,0 m n.p.m. do około 63,0 m n.p.m. i wyniesiony około 2 - 3 m nad poziom rzeki. Od strony rzeki ograniczony wałem przeciwpowodziowym o wysokości około 5 m. Taras podzielony jest na części:
  - **starorzecza**; formy wklęsłe o zróżnicowanej wielkości i kształcie, z dnem podmokłym lub wypełnionym wodą,
  - **nasypy i kępy**; formy o wydłużonym kształcie zgodnym z biegiem rzeki i wyniesione około 1 – 2 m nad poziom rzeki.
- **taras nadzalewowy**, obejmujący środkową część gminy, o rzędnych około 65,0 – 75,0 m n.p.m., o płaskiej powierzchni urozmaiconej wydmami powyżej Studzieńca) o wysokości względnej 2 – 5 m, wykształconymi w postaci wałów i form parabolicznych w otoczeniu których najczęściej występują piaski wydymowe. Teren wyniesiony od 3 m do 10 m nad poziom wody w rzece.

**Zdenudowana wysoczyzna morenowa** obejmuje niewielki fragment południowej części terenu gminy, położony w obrębie Równiny Kutnowskiej. Rzeźba terenu ukształtowana została w okresie zlodowacenia środkowopolskiego i przekształcona (znacznie złagodzona) wskutek działania późniejszych procesów peryglacjalnych. Jest to płaska, lekko falista, pochylona w kierunku północno – wschodnim równina denudacyjna o rzędnych terenu w granicach gminy Słubice od około 120 m n.p.m. do około 90,0 m n.p.m. . Wysoczyznę rozcinają liczne dolinki cieków ze stałym lub okresowym odpływem.

Obszar wysoczyzny polodowcowej od doliny Wisły oddziela:

- **krawędź erozyjno - denudacyjna** o wysokości względnej 5 - 10 m o nachyleniu 10 %.

W obrębie wysoczyzny wyróżnić można:

- **taras akumulacyjny – erozyjny** który stanowi formę przejściową pomiędzy wysoczyzną polodowcową a doliną Wisły. Jest to forma płaska, spiętrzona w formie wału zbudowana w przewadze z ilów warwowych, które występują od okolic Bończy do okolic Jamna. Zbocza są na ogół łagodne o wysokości względnej 3 – 6 m, wyniesione około 75 - 90 m n.p.m.. Płaską powierzchnię rozcinają dolinki cieków,
- **morenę czołową spiętrzoną**, występuje w południowo - zachodniej części terenu, jest to forma w kształcie wału o wysokości 125 m n.p.m. ciągnie się w kierunku zachodnim

Poza formami naturalnymi na terenie gminy Słubice występują również formy antropogeniczne. Są to sztucznie uformowane skarpy, nasypy, wykopy komunikacyjne drogowe oraz wyrobiska związane z eksploatacją surowców mineralnych.

Rzędne terenu gminy kształtują się od około 60,0 m n.p.m. w dolinie rzeki Wisły do około 125,0 m n.p.m. na terenie wysoczyzny.

### ***Budowa geologiczna***

Gmina Słubice położona jest w obrębie Niecki Mazowieckiej stanowiącej zagłębienie w utworach kredowych. W budowie geologicznej podłoża gminy można wyróżnić utwory czwartorzędowe i stanowiące ich podłoże utwory trzeciorzędowe. Podłoże to jest bardzo zniszczone erozyjnie, występują w nim liczne rynny i zagłębienia o różnej głębokości. Utwory są zaburzone i silnie sfałdowane glacijotektonicznie, charakteryzują się dużymi deniwelacjami.

Osady czwartorzędowe to utwory:

- holocenu reprezentowane przez:
  - *mady* akumulacji rzecznej o miąższości od 1 do 4,5 m, barwy szarej i szaro-brązowej, występujące na ogół w obniżeniach tarasu zalewowego,
  - *piaski rzeczne* zalegające powszechnie na powierzchni tarasu zalewowego o miąższości do 5 m.
  - *namuły torfiaste* i piaszczyste wypełniające dna dolin rzecznych i starorzeczy, ich miąższość waha się w granicach kilkudziesięciu centymetrów.
- plejstocenu reprezentowane przez:
  - *ilów i mulków zastoiskowych* w strefie krawędziowej w rejonie miejscowości Przemysłów. Osady zastoiskowe zalegają wzdłuż całej strefy krawędziowej od rejonu Bończy przez Studzieniec, Grabowiec aż do okolic Jamna.
  - osadów wodnolodowcowych odsłaniających się lokalnie w krawędzi doliny. Są to *piaski drobne i średnioziarniste* z domieszką grubszych frakcji z przewarstwieniami piasków pylastych,

- *piasków i żwirów* młodszej serii wodnolodowcowej, z których zbudowany jest obszar wysoczyzny polodowcowej, w okolicach Grabowa występują na głębokości ca 13 m, oraz piaski i żwiry tarasu nadzalewowego o miąższości 14 - 25 m,
- *glin zwalowych* o konsystencji zwartej i półzwartej występują w formie nieregularnych płatów w strefie moreny czołowej,
- osadów deluwialnych reprezentowanych przez *piaski drobne pylaste* lub gliniaste,
- *piasków eolicznych* – drobnoziarnistych o miąższości ok. 2m nadbudowujących powierzchnię tarasu nadzalewowego i budujących wydmy.

Osady *trzeciorzędowe* reprezentowane są przez utwory:

- plicenu w postaci iłów pstrych o konsystencji plastycznej, w dolinie Wisły powierzchnia ich jest stosunkowo płaska, deniwelacje wynoszą około 20 m.

### **Surowce mineralne**

Występowanie surowców mineralnych związane jest z budową geologiczną terenu. Na terenie gminy występują złoża kopalin pospolitych – kruszywa naturalnego (piasków, żwirów) w miejscowości: Grabowiec, Juliszew, Leonów, Wymyśle Nowe i Wymyśle Polskie.

### **Gleby**

Struktura użytkowania ziemi w gminie Słubice przedstawia się następująco: udział trwałej roślinności (lasów, łąk i pastwisk) wynosi 28,4%, udział lasów 14,0%, grunty orne zajmują 55,0% powierzchni gminy, a wody powierzchniowe stojące i płynące 6,0%.

Tereny zabudowane, przekształcone geomechanicznie, na których w wyniku technicznej zabudowy powierzchni ziemi i eksploatacji kopalin nastąpiło zniszczenie pokrywy glebowo-roślinnej zajmują 2,3%.

Obszar gminy posiada *średnie warunki glebowe* - wskaźnik bonitacji wynosi 0,88, grunty o wysokich walorach przyrodniczych dla rolnictwa klas II – IVb stanowią 53,5% gruntów ornyc.

**Tab. 2. Udział poszczególnych klas gruntów ornyc oraz użytków zielonych wg klas bonitacyjnych (dane UG Słubice, stan na 2016 r.)**

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia [ ha ]	Udział [ % ]
<b>Grunty orne</b>		
II	120,9716	2,3
IIIa	405,6597	7,7
IIIb	615,6096	11,7
IVa	905,807	17,2
IVb	766,1196	14,6
V	1300,9721	24,8
VI	1028,1249	19,5

VIz	117,1655	2,2
Razem	5.260,43	100
<i>Użytki zielone</i>		
II	34,5562	2,5
III	284,3743	20,7
IV	437,1284	31,8
V	434,1952	31,6
VI	178,0534	12,9
VIz	7,1408	0,5
Razem	1.375,4483	100

W części północnej gminy na tarasie zalewowym Wisły dominują gleby dobre i bardzo dobre o wysokich klasach bonitacji od II do IVb, podlegające ochronie przed zagospodarowaniem pozarolniczym, są to głównie mady charakteryzujące się bardzo korzystnymi warunkami dla rolnictwa. Wśród mad na gruntach w klasie bonitacji IIIa i IIIb występują znaczne powierzchnie bardzo dobrych gleb pszennych RII. Pozostała część tarasu zalewowego to mozaika słabszych piaszczystych gleb żytnio -ziemniaczanych lub żytnio- łubinowych o klasach bonitacyjnych od V do VI, oraz użytków zielonych.

Na tarasie zalewowym i nadzalewowym doliny Wisły występują rozległe starorzecza Wisły wypełnione utworami hydromorficznymi zagospodarowanymi głównie jako użytki zielone Są to w większości użytki o słabej wartości na glebach V klasy o nie wyrównanych stosunkach wodnych i niskich plonach. Mniejsze powierzchnie zajmują użytki zielone średniej wartości na glebach III lub IV klasy bonitacyjnej. Rejon ten również podlega ochronie przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze.

Na tarasie nadzalewowym zdecydowanie dominują słabe i bardzo słabe gleby piaszczyste na gruntach V i VI klasy bonitacyjnej. Są to gleby żytnio- ziemniaczane słabe, żytnio – łubinowe, nadające się pod mało wymagające uprawy. Nieco lepsze gleby klasy IVa, IVb wytworzone z piasków gliniastych zajmują mały procent powierzchni.

Na obszarze wysoczyzny dominują bardzo korzystne warunki dla rolnictwa. W strefie krawędziowej występują zasobne gleby pszenne wytworzone z glin, lecz są one wadliwe ze względu na niedobory wilgoci i znaczną podatność na erozję wodną, spowodowaną dość stromymi zboczami wymagają więc zabiegów przeciwoerozyjnych w postaci orki poprzecznostokowej i płodozmianu ochronnego. W miejscach szczególnego nasilania się erozji niezbędne są zabiegi gospodarczo- ochronne umacniające skarpy, jak zadrzewianie, zalesianie, zakrzewianie i zadarnianie. Południową część wysoczyzny w obszarze gminy zajmują słabe i bardzo słabe gleby piaszczyste V i VI klasy bonitacyjnej. Są to gleby mało zasobne w składniki pokarmowe są bardzo przepuszczalne. Ich uprawa jest mało opłacalna. Na gruntach ornym dominują uprawy zbożowe, użytki zielone zajmują tereny niższe, głównie wzdłuż cieków. Jednak są to stosunkowo małe powierzchnie.

### **Wody powierzchniowe**

Teren gminy Słubice należy do zlewni rzeki Wisły. Wody powierzchniowe reprezentowane są przez rzekę Wisłę, Kanał Dobrzykowski (Troszyński), Kanał Suchodolski I i II, kanał Kozikowski, rzekę Jeżówkę i szereg bezimiennych cieków.

Wysoczyznę polodowcową odwadniają dolinki erozyjno - denudacyjne o charakterze epizodycznym. W dolinie Wisły wszystkie formy wklęsłe przez cały rok hydrologiczny są na ogół podmokłe, a poziom wody jest uzależniony od opadów atmosferycznych. Tereny te odwadnia system rowów melioracyjnych i gęsta sieć cieków odprowadzających wody powierzchniowe bezpośrednio do rzeki Wisły. Rzeka Wisła jest czynnikiem regulującym poziom wody w całej dolinie.

Przy niskim stanie wody rzeki Wisły następuje szybszy spływ i erozja mniejszych rzek. Centralnym ciekim w gminie jest Kanał Dobrzykowski (Troszyński), który jest urządzeniem melioracji podstawowych o długości 24,6 km, biorącym początek w gminie Iłów, płynącym przez Piotrkówek, Sady, a uchodzącym do Wisły w okolicy Dobrzykowa (gm. Gąbin). Zasilany jest wodami gruntowymi i małych cieków.

Północną część gminy odwadnia Kanał Suchodolski. Przez południowy kraniec gminy przepływa rzeka Jeżówka. Jest to mały ciek z licznymi dopływami, który płynie z terenu gminy Sanniki i wpada do Wisły w miejscowości Arciechów. Na całym odcinku rzeka ma postać rowu, w odcinku początkowym ma charakter okresowy.

Rzekę Wisłę charakteryzuje śnieżno - deszczowy ustrój zasilania. Zasilanie śnieżne powoduje wysokie stany wody na wiosnę, natomiast zasilanie deszczowe związane jest z letnim maksimum opadowym. Najniższe stany przypadają zwykle na jesień. Na terenie gminy obwałowanie rzeki Wisły ma długość 35,7 km, wysokość względną około 4 – 6 m, jego stan techniczny jest dobry, spełnia wymogi dla budowli hydrotechnicznej klasy II, chroni dolinę przed zalewem wodą o prawdopodobieństwie występowania 1%.

**Tab. 3. Charakterystyka JCWP**

<b>Nazwa JCWP</b>	<b>Kod JCWP</b>	<b>Status</b>	<b>Typ</b>	<b>Stan JCWP</b>
Wisła od Narwi do Zbiornika Włocławek	PLRW2000212739	Naturalna część wód	Wielka rzeka nizinna (21)	zły
Kanał Troszyński	PLRW20002327349	Naturalna część wód	potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych (23)	zły
Jeżówka	PLRW200017273129	Naturalna część wód	potok nizinny piaszczysty (17)	zły



Tabela 4. Ocena w 160 jednolitych częściach wód województwa mazowieckiego badanych w latach 2011-2016 wykonana przez WIOŚ w Warszawie wykazuje następującą klasyfikację stanu/potencjału ekologicznego i chemicznego rzek w 2016 r.:

<b>Nazwa ocenianej JCWP:</b>	<b>Wisła od Narwi do Zbiornika Włocławek</b>	<b>Kanał Troszyński</b>
<b>Punkt pomiarowo - kontrolny</b>	<b>Płock, poniżej starego mostu, prawa strona rzeki</b>	<b>Dobrzyków- most</b>
<b>Kod JCWP</b>	<b>PLRW2000212739</b>	<b>PLRW20002327349</b>
<b>Klasa elementów biologicznych</b>	<b>5</b>	<b>3</b>
<i>1-stan bardzo dobry, 2-stan dobry, 3-stan umiarkowany, 4-stan słaby, 5-stan zły</i>		
<b>Klasa elementów fizykochemicznych</b>	<b>PSD</b>	<b>PSD</b>
<b>Klasa elementów fizykochemicznych (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne)</b>	<b>2</b>	<b>2</b>
<i>1-stan bardzo dobry, 2-stan dobry, PSD-poniżej stanu dobrego</i>		
<b>Klasa elementów hydromorfologicznych</b>	<b>2</b>	<b>2</b>
<i>1-stan bardzo dobry, 2-stan dobry,</i>		
<b>Klasa stanu/potencjał ekologicznego</b>	<b>5</b>	<b>3</b>
<i>1-stan bardzo dobry, 2-stan dobry, 3-stan umiarkowany, 4-stan słaby, 5-stan zły</i>		
<b>Ocena stan chemiczny</b>	<b>Poniżej dobrego</b>	<b>Poniżej dobrego</b>

### **Wody gruntowe**

W obszarze gminy występują dwie jednostki morfologiczne tj. Dolina Wisły i wysoczyzna polodowcowa, które charakteryzują się dwoma odrębnymi reżimami wodnymi.

Obszar doliny Wisły zbudowany jest z osadów przepuszczalnych, poziom *wód gruntowych* jest ściśle powiązany z poziomem wody w Wiśle. Zwierciadło wody ma charakter swobodny. Głębokość występowania wody jest zróżnicowana i zależy także od ukształtowania terenu. Na płaskim terenie użytkowanym rolniczo woda gruntowa występuje na głębokości 1,0- 2 m. Najpłycej do 1m p.p.t. wody gruntowe występują przy Wiśle i wzdłuż kanału Dobrzykowskiego. Na obszarze zbudowanym z mad rzecznych mogą wystąpić nieciągłości w swobodnym rozprzestrzenianiu się I –go poziomu wód gruntowych, natomiast pod warstwą osadów trudniej przepuszczalnych – w piaskach, zwierciadło wód gruntowych o charakterze swobodnym stabilizuje się na głębokości poniżej 3 m p.p.t.

Dla prawie całego obszaru tarasu zalewowego charakterystyczne jest występowanie I-go poziomu wód gruntowych na głębokości 2 m p.p.t., tylko lokalnie poniżej 3 m p.p.t.

(osady trudniej przepuszczalne). Powierzchnie tarasu zalewowego rozcinają liczne starorzecza i obniżenia tarasu, które stanowią miejsca koncentracji wód powierzchniowych oraz płytkich wód gruntowych (około 1 m p.p.t.). Na terenie wyższych partii tarasu nadzalewowego pierwszy poziom wód gruntowych występuje na głębokości większej niż 3 m p.p.t. W strefie krawędziowej istnieje możliwość występowania wysięków i źródeł.

Na terenie wysoczyzny polodowcowej I-szy poziom wód gruntowych występuje na głębokości większej niż 3 m p.p.t. Wody gruntowe nie tworzą jednolitego ciągłego poziomu i występują pod ciśnieniem hydrostatycznym.

### ***Wody podziemne***

Gmina Słubice znajduje się w granicach GZWP – Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Subniecka Warszawska” Nr 215A (część centralna). Jest to zbiornik wód porowych występujących w osadach trzeciorzędowych wyróżnionych jako Subniecka Warszawska. Na terenie gminy zaliczany jest do jednolitych części wód podziemnych nr 47.

Wody głębinowe zalegają w utworach trzeciorzędu na głębokości 160 m. Znaczna głębokość zbiornika decyduje o stosunkowo dobrej izolacyjności wód od powierzchni oraz średniej i dużej ich waloryzacji (małej wrażliwości na wpływ czynników antropogenicznych). Struktury hydrogeologiczne są dobrze izolowane na terenie wysoczyzny, natomiast w dolinie Wisły wody podziemne są niskiej jakości.

**Tab. 5. Charakterystyka JCWPd**

Nazwa JCWPd	Kod JCWPd	Ocena stanu		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
		ilościowego	chemicznego	
47	PLGW2000161	dobry	dobry	niezagrożona

Główny użytkowy poziom wodonośny znajduje się w utworach czwartorzędowych. Odznacza się on znaczną zmiennością w rozprzestrzenieniu poziomym i pionowym warstw wodonośnych oraz zmiennością wykształcenia litologicznego. Wydajność tego poziomu jest zróżnicowana i wynosi od kilku do 100 m<sup>3</sup>/h.

Szacunkowe zasoby wód głównego użytkowego poziomu wodonośnego w gminie Słubice wynoszą odpowiednio :

- zasoby dyspozycyjne oszacowano na 14920 m<sup>3</sup>/d,
- największy moduł zasobów dyspozycyjnych głównego użytkowego poziomu wodonośnego posiada północna i środkowa część gminy powyżej 200 m<sup>3</sup>/d\*km<sup>2</sup>.

Z wód zalegających w utworach poziomu czwartorzędowego korzysta się na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy, działalności gospodarczej i rolniczej oraz do celów przeciwpożarowych.

Na terenie gminy Słubice zlokalizowany jest punkt badawczy wód podziemnych w sieci krajowej PIG. Ocena jakości wód podziemnych w tym punkcie wykazała :

- otwór nr 2167 w m. Wymyśle Polskie, JCWPd 47, czwartorzędowy poziom wodonośny
  - klasa wód w roku 2016 – III (wody zadawalającej jakości).

### ***Klimat***

Obszar gminy Słubice wg regionalizacji klimatycznej Polski opracowanej przez W. Okołowicz i D. Martyn położony jest w Regionie Mazowiecko – Podlaskim i ma klimat z przewagą wpływów kontynentalnych. Wg regionalizacji rolniczo - klimatycznej Polski opracowanej przez Gumińskiego i zmodyfikowanej przez J. Kondrackiego omawiany teren położony jest w VIII Dzielnicy Środkowej.

Klimat charakteryzują następujące elementy:

- średnia roczna temperatura powietrza: 7 - 8 °C,
- średnia roczna wilgotność względna: ok. 80%,
- okres wegetacji roślin: 210 - 220 dni,
- wysokość średnich rocznych opadów atmosferycznych: 500 – 600 mm,
- średnia roczna prędkość wiatru: 3 - 4 m/s,
- częstość występowania ciszy atmosferycznej: 9 – 11% .

Na obszarze gminy dominują wiatry zachodnie, które stanowią około 25% wszystkich notowanych kierunków oraz wiatry południowo - wschodnie. Obszar gminy jest stosunkowo dobrze przewietrzany; najistotniejsze znaczenie ma dolina Wisły jako naturalny korytarz wentylacyjny. Główny kierunek grawitacyjnego spływu powietrza następuje w kierunku wschodnim.

Dolina Wisły oraz mniejsze doliny i obniżenia stanowią obszar częstych inwersji radiacyjnych i zalegania chłodnego powietrza. Różnice temperatur pomiędzy dolinami a obszarami wyżej położonymi mogą wynosić od 2 - 5°C. Zjawisko to występuje w okresach wyższej pogody – bezchmurnej i bezwietrznej nocą i nad ranem, kiedy po dniu podłoże i powietrze przy ziemi jest ogrzane, podłoże wypromieniowuje swoje ciepło do atmosfery, szybko ochładzając się. W warstwie tuż przy powierzchni, powietrze staje się wtedy chłodniejsze niż znajdujące się ponad nim powietrze uprzednio ogrzane, które traci ciepło znacznie wolniej.

Dolina Wisły i krawędź o ekspozycji północnej są terenami, które cechują najmniej korzystne warunki termiczne, są to miejsca mniej nasłonecznione, o częstszych przymrozkach i większej wilgotności (tarasy zalewowe, starorzecza, zagłębienia). Nocne spadki temperatury i wzrost wilgotności sprzyjają częstemu powstawaniu mgieł radiacyjnych.

Najkorzystniejsze warunki termiczne panują na terenach wysoczyzny. Dobowy przebieg temperatury charakteryzuje się znacznym wyrównaniem, co jest korzystne dla wzrostu roślin.

Według danych z „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport za rok 2016” opracowanej przez WIOŚ w Warszawie, strefa mazowiecka do której należy obszar gminy Słubice, na podstawie kryteriów ustanowionych w celu:

- ochrony zdrowia dla zanieczyszczeń:
  - SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub>, CO, C<sub>6</sub>H<sub>6</sub>, Pb, As, Cd, Ni, O<sub>3</sub> zalicza się do klasy A,
  - PM10, PM2.5, B/a/P zalicza się do klasy C.
- ochrony roślin dla zanieczyszczeń:
  - SO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub>, O<sub>3</sub> zalicza się do klasy A.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza strefa mazowiecka zakwalifikowana została do stref w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych między innymi:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne, dla których istnieje obowiązek wykonania Programów Ochrony Powietrza (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM10 (24 h, rok), PM2.5 (rok),
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania Programów Ochrony Powietrza (kryterium ochrona zdrowia) – benzo/a/piren (rok).

Jeżeli standardy jakości powietrza będą nadal przekraczane, zarząd województwa zobowiązany będzie do aktualizacji Programu Ochrony Powietrza, po okresie 3 lat od jego wejścia w życie.

Proces urbanizacji wśród wielu ujemnych zjawisk niesie za sobą również wzrost poziomu emisji hałasu do środowiska. Najbardziej dokuczliwym źródłem hałasu jest transport i komunikacja drogowa stanowiąca około 80% hałasów. Klimat akustyczny jest niekorzystny dla ludzi zamieszkujących tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych. Hałas ten stwarza dyskomfort akustyczny w rejonie oddziaływania dróg.

Na terenie gminy źródłem ponadnormatywnego hałasu komunikacyjnego jest ruch na drodze wojewódzkiej Nr 575 relacji Płock – Słubice – Kazuń Nowy.

Według danych z Generalnego Pomiaru Ruchu przeprowadzonego na drogach wojewódzkich w 2015 r., na drodze wojewódzkiej Nr 575:

- na odcinku granica Dobrzyków – Iłów – Kamion średni dobowy ruch pojazdów (SDR) wynosił 1645 pojazdów silnikowych ogółem/dobę; w tym udział pojazdów ciężarowych (łącznie z lekkimi samochodami ciężarowymi) stanowił 13,5%.

W bezpośrednim sąsiedztwie dróg ze zwiększonym ruchem komunikacyjnym występują przewyższenia wartości średnich rocznych stężeń NO<sub>2</sub> i benzenu nad wartościami tła.

### ***Szata roślinna***

Szata roślinna występująca na terenie gminy jest zróżnicowana i można ją zgrupować w następujących formacjach:

- lasy i zarośla,
- doliny rzeki i cieków z udziałem zadrzewień i zarośli łągowych, wilgotnych łąk,
- obniżenia podmokłe, starorzecza, zbiorniki wodne z roślinnością szuwarową i wodną,
- pola uprawne z udziałem zadrzewień,
- roślinność antropogeniczna będąca w całości lub w części wynikiem działalności ludzkiej.

Dolina rzeki Wisły jest obszarem bardzo wartościowym pod względem przyrodniczym – jest to obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym. Struktury geomorfologiczne sprzyjają zachowaniu:

- siedlisk hydrogeniczych,
- drobnoprzestrzennych fragmentów roślinności o wysokim stopniu naturalności,
- kompleksów roślinności o charakterze półnaturalnym.

Na niskim tarasie Wisły występują łągi wierzbowo- topolowe z licznymi zakrzewieniami wierzbowymi. Na terenach podmokłych, przy skarpie doliny występuje ols. Rosną tam olchy jak również jesiony i brzozy. Liczne zakrzewienia wśród pól i łąk reprezentowane są przez wierzby i topole a nad ciekami także przez olsz. Użytki zielone zajmują tereny niższe, głównie wzdłuż cieków. Pas wzdłuż wału rzeki Wisły to teren płaski z szatą roślinną powstałą w wyniku rolniczego użytkowania tych gruntów.

Najcenniejszymi ekosystemami na terenie gminy są lasy porastające około 1350 ha. Lesistość gminy jest niewielka i wynosi około 14 % (dla porównania lesistość województwa mazowieckiego 22,9%). Drzewostan reprezentowany jest przez sosnę z udziałem dębu i brzozy. Największe kompleksy leśne zgrupowane są na tarasie nadzalewowym doliny Wisły, w środkowej części gminy, na północ od Studzieńca i w sołectwie Grzybów oraz na obszarze wysoczyzny – rejon Przyborów, Grabowiec. Są to głównie bory świeże, bory mieszane świeże oraz lasy mieszane świeże. Lasy te różnią się od siebie zasobnością gleb i zróżnicowaną roślinnością. Starsze drzewostany są atrakcyjne krajobrazowo i odznaczają się korzystnym mikroklimatem oraz stosunkowo znaczną odpornością na antropopresję. Mogą być wykorzystane do rekreacji. Lasy tych samych typów siedliskowych, lecz o młodszym drzewostanie do 40 lat, do czasu osiągnięcia wieku dostępności turystycznej mogą stanowić jedynie teren wędrówek pieszych po wyznaczonych ścieżkach. Są to obszary potencjalnie przydatne do rekreacji bez szczególnych ograniczeń.

Na glebach o okresowo lub stale wysokim poziomie wód gruntowych (na obszarze tarasu zalewowego) występują olsy jesionowe, lasy łąkowe i sporadycznie inne typy lasów wilgotnych lub bagiennych. Panują w nich niekorzystne warunki mikroklimatyczne, odznaczają się małą odpornością na antropopresję. Pełnią one bardzo ważną rolę ekologiczną w systemie dolin rzecznych oraz ochronną w stosunku do środowiska przyrodniczego (glebo i wodochronne) i powinny zostać wyłączone z użytkowania rekreacyjnego. Na terenie gminy część lasów o powierzchni ogólnej ok. 90ha została uznana za lasy ochronne, największe płaty znajdują się w obrębach Słubice i Grzybów, pozostałe fragmenty w Juliszewie i Leonowie. Są to lasy wodochronne.

Drugą grupę roślinności stanowią rośliny uprawne, głównie reprezentowane przez zboża, buraki cukrowe, uprawy pastewne i okopowe i warzywa.

W grupie roślinności antropogenicznej odgrywającej dominującą rolę na terenach zurbanizowanych i związanych z siedliskami ludzkimi, należy odnotować tereny zieleni urządzonej – głównie cmentarzy, parków dworskich, zieleni przydrożną i ogródków przy-

domowych. Tereny te stanowią sztuczne kombinacje drzew z udziałem krzewów i zielonych roślin ozdobnych. Podobnie jak na cmentarzach ze starszymi nasadzeniami drzew, dominują klon, dąb, lipa, topola.

Dużym rozprzestrzenieniem charakteryzuje się też roślinność ruderalna. Rozwija się ona spontanicznie na wszelkiego rodzaju terenach przekształconych przez człowieka, gdzie zniszczono roślinność naturalną, a nie wprowadzono sztucznie ukształtowanej. Jest to flora azotolubna i wapieniolubna. Odgrywa znaczną rolę w utrwalaniu podłoża i wytwarzaniu warstwy gleby. Jednak z uwagi na brak walorów estetycznych nie nadają się do pełnienia funkcji zieleni towarzyszącej.

Do cennych układów roślinnych o walorach przyrodniczych, krajobrazowych i izolacyjnych należy też *zieleń przydrożna*. Zaliczyć tu można szpalery drzew wzdłuż dróg:

- droga wojewódzka Nr 575 - topole, klony, lipy.

### ***Fauna***

W związku z położeniem w dolinie Wisły występuje bogactwo awiofauny m.in.: bocian czarny, mewa czarnogłowa, podgorzałka, podróżniczek, rybitwa białoczelna, zimorodek, rybitwa rzeczna, brodziec piskliwy, czapla siwa, gągoł, krwawodziób, krzyżówka, mewa pospolita, ostrygojad, ptaki wodno-błotne. Siedliska doliny Wisły to: łągi, zalewowe muliste brzegi rzek, ekstensywnie użytkowane łąki, nadrzeczne ziołorośla. Kępy na rzece Wiśle wraz z obszarem międzywałą stanowią faunistyczne rezerваты przyrody z blisko 200 gatunkami ptaków. Ochrona obejmuje zagrożone gatunki ptaków lęgowych oraz szlaki wędrówkowe zimowej ostoi ptaków. Obok pospolitych występują gatunki chronione wymienione w unijnej Dyrektywie. Ptasiej.

Faunę obszarów rolniczych stanowią głównie gatunki, które dostosowały się do antropogenicznego układu biocenotycznego. Wśród ssaków liczną grupę stanowią gryzonie związane głównie z terenami rolniczymi i siedliskami ludzkimi. Do najczęściej spotykanych należą: nornik zwyczajny i mysz polna. Na terenach leśnych oraz polach ssaki reprezentują również: jeź zachodni, kret, ryjówka aksamitna, zając szarak, lis, sarna i dzik. Występują też rzadkie gatunki zwierząt jak bóbr europejski i wydra. W pobliżu kompleksów leśnych i zadrzewień występują także nietoperze. Bardzo liczna jest fauna ptasia reprezentowana głównie przez gatunki pospolite oraz dość licznie występujące żurawie, czaple i bażanty.

Występują również gady: jaszczurki, zaskrońce i padalce a także liczne gatunki płazów jak ropuchy, żaby spotykane głównie na terenach oczek wodnych, stawów i terenach podmokłych. Faunę obszarów rolniczych reprezentują także owady, między innymi liczne pospolite gatunki motyli. Nierozdzielnie z terenami kompleksów leśnych związane jest bogactwo występowania dzikiej zwierzyny i różnych gatunków ptaków, które stanowią istotny element przyrodotwórczy obszaru.

#### 4. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

##### *Zabytki nieruchome*

Zasoby środowiska kulturowego i krajobrazu obejmujące struktury przestrzenne bądź ich elementy o walorach historycznych, zabytkowych i estetycznych świadczą o ciągłości działania i dorobku społeczności lokalnej, będąc jednym z istotnych elementów tożsamości gminy. Najważniejszymi obiektami dziedzictwa kulturowego są wpisane do rejestru zabytków obiekty sakralne tj. murowany kościół parafialny p.w. św. Michała archanioła wraz z dzwonnica z 1897 r. w Zycku Polskim, murowany kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP z 1791 r. wraz z najbliższym otoczeniem w Słubicach, oraz zespół urbanistyczno – architektoniczny założenia pałacowo – parkowego z 4 ćw. XVIII w. (pałac z kolumnadą, brama wjazdowa, park przypałacowy) w Studzieńcu i pałac klasycystyczny z k. XVIII w. wraz z oficynami, parkiem, świątynka w parku i najbliższym otoczeniem w Słubicach. Na terenie gminy liczne są zabytkowe cmentarze i domy mieszkalne.

**Tab. 6. Obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie gminy Słubice**

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Dane historyczne	Podstawa ochrony
<b>JAMNO</b>				
1.		cmentarz parafialny	II połowa XIX w.	
<b>LEONÓW</b>				
2.		dom, drewniany	ok. 1860 r.	
<b>PIOTRKÓWEK</b>				
3.		dom nr 4, drewniany	1912 r.	
4.		dom nr 4, drewniany	ok. 1870 r.	
5.		cmentarz ewangelicki	pocz. XX w.	
<b>SADY</b>				
6.		cmentarz ewangelicko - augsburski	k. XIX w.	
<b>SŁUBICE</b>				
7.		kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP z 1791 r. wraz z najbliższym otoczeniem, murowany	1791 r.	Nr rej. 77/345/62 W dec. z dnia 02.02.1962 r.
8.		plebania, murowana	ok. 1880 r.	
9.		cmentarz parafialny	poł. XIX w.	
10.		pałac klasycystyczny (murowany) wraz z: <ul style="list-style-type: none"> <li>• oficynami (murowane),</li> <li>• parkiem</li> </ul>	przed 1789 r.  k. XVIII w. pocz. XIX w.	Nr rej. 28/27/54 W dec. z dnia 11.01.1954 r.

		krajobrazowym, • świątynką w parku (tzw. świątynia milczenia) i najbliższym otoczeniem	po 1820 r.	
11.		dom nr 2, murowany	poł. XIX w.	
12.		dom nr 8, murowany	1839 r.	
13.		dom nr 10, murowany	poł. XIX w.	
<b>STUDZIENIEC</b>				
14.	zespół urbanistyczno – architektoniczny założenia pałacowo – parkowego	pałac wraz z kolumnadą, murowany	4 ćw. XVIII w.	Nr rej. 79/346/62 W dec. z dnia 02.02.1962 r.
		brama wjazdowa, murowana	4 ćw. XVIII w.	
		park przypałacowy (krajobrazowy)	k. XVIII w.	
<b>ŚWINIARY</b>				
15.		cmentarz mariawicki	ok. 1915 r.	
16.		cmentarz ewangelicko - augsburski	ok. 1920 r.	
<b>WIĄCZEMIN POLSKI</b>				
17.		cmentarz ewangelicki	pocz. XX w.	
<b>ZYCK POLSKI</b>				
18.		kościół parafialny pw. Św. Michała Archanioła wraz z dzwonnica, murowane	1897 r.	Nr rej. 64/272/60 W dec. z dnia 25.09.1960 r.
19.		plebania, murowana	XIX/XX w.	
20.		cmentarz parafialny	II poł. XIX w.	
21.		dom nr 26, drewniany	ok. 1880 r.	
22.		dom nr 28, drewniany	ok. 1863 r.	
<b>ZYCK NOWY</b>				
23.		cmentarz ewangelicko - augsburski	pocz. XX w.	

Gmina Słubice nie posiada prowadzonej w formie zbioru kart adresowych Gminnej ewidencji zabytków Program opieki nad zabytkami na lata 2012-2015 został przyjęty uchwałą rady Gminy Słubice Nr XXI/107/2012 z dnia 24.08.2012r. i obecnie podlega aktualizacji.

Znajdujące się na terenie gminy zabytkowe obiekty sakralne są w stanie technicznym i funkcjonalnym dobrym. Zespół urbanistyczno – architektoniczny założenia pałacowo – parkowego w Studzieńcu stanowiący przykład i świadectwo budownictwa dworskiego z okresu klasycyzmu został zrujnowany ale obecnie trwają prace remontowe polegające na



odrestaurowaniu obiektu między innymi prace porządkujące park, rewaloryzacja zabytkowego układu wodnego i remont kapitalny zabytkowego pałacu. Pałac klasycystyczny w Słubicach ulega niszczeniu z uwagi na nie przeprowadzanie wymaganych prac remontowych oraz brak zabezpieczenia przed dalszym niszczeniem obiektu. W bardzo złym stanie są cmentarze w Jamnie, Piotrkówku, Sadach, Świniarach, Wiączeminie Polskim i Zycku Nowym. Na cmentarzu w Słubicach znajduje się miejsce pamięci narodowej – kwatera żołnierzy polskich i ludności cywilnej poległej we wrześniu 1939r. na skutek bombardowań lotnictwa niemieckiego.

Obiekty zabytkowe i o wartościach kulturowych powinny być traktowane z niezwykłą dbałością aby w dobrej kondycji zachowały się dla przyszłych pokoleń. Celem działań powinno być zahamowanie procesów degradacji struktury zabytkowej, w tym również zabytkowego drzewostanu. Do stopniowej degradacji i zubożenia wartości historycznych i kulturowych obiektów zabytkowych może prowadzić brak remontów i konserwacji z uwagi na między innymi ograniczone możliwości ich dofinansowania, brak pielęgnacji roślin na cmentarzach i w parkach podworskich.

Obiekty zabytkowe podlegają prawnej ochronie konserwatorskiej, każda działalność prowadzona na ich terenie musi uwzględniać wytyczne konserwatorskie, a wszelka działalność na etapie projektowania winna być uzgodniona z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

### **Zabytki archeologiczne**

Na terenie gminy Słubice znajduje się również 209 stanowisk archeologicznych, których chronologia sięga okresu epoki kamienia. Znajdują się również miejsca ze śladami okresu neolitu i epoki brązu, żelaza, okresu halsztackiego, lateńskiego, wpływów rzymskich oraz średniowiecza i nowożytności. Ze względu na funkcję najwięcej stanowisk to ślady osadnictwa i osady (w obrębie jednego stanowiska może być wiele śladów z różnych epok), nieliczne to cmentarzyska. Największe skupisko stanowisk znajduje się na obszarze miejscowości Grzybów – 62, następnie na terenie miejscowości Słubice – 44, Piotrkówek – 22 i Zyck Polski – 21. Mniejsze ilości znajdują się w miejscowościach: Juliszew, Jamno, Łaziska, Świniary, Potok Biały, Potok Czarny, Nowosiadło, Alfonsów, Grabowiec, Leonów, Wiączemin, Wymyśle Polskie. W około połowie stanowisk przynależność kulturowa nie została określona, natomiast te które udało się sprecyzować pochodzą z następujących okresów kultury: łużyckiej, przeworskiej, trzcinieckiej, amfor kulistych i pucharów lejkatych.

**Tab. 7. Stanowiska archeologiczne wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków**

Lp.	Miejscowość	Nr arkusza AZP/ nr stan. na ark.	Funkcja	Chronologia	Kultura
1	Wiączemin	52-55/29	ślad osadnictwa	NOW	
2	Wiączemin	52-55/30	ślad osadnictwa	NOW	
3	Nowosiadło	52-56/60	cmentarzysko	OL	k. gr. klosz.

4	Nowosiadło	52-56/59	śląd osadnictwa	ŚR	
5	Nowosiadło	52-56/61	śląd osadnictwa	STAR	
6	Rękawki	52-56/63	śląd osadnictwa	STAR	
7	Rękawki	52-56/64	śląd osadnictwa	STAR	
8	Nowosiadło	52-56/62	śląd osadnictwa	STAR	
9	Świniary	52-56/56	śląd osadnictwa	ŚR	
10	Świniary	52-56/55	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW	
11	Świniary	52-56/54	śląd osadnictwa	ŚR	
12	Świniary	52-56/53	śląd osadnictwa	WŚR	
13	Świniary	52-56/53	osada śląd osadnictwa	WŚR ŚR	
14	Zyck Polski	52-56/28	cmentarzysko	WEŻ (OH)	k. p. m.
15	Zyck Polski	52-56/27	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR STAR	
16	Zyck Polski	52-56/26	śląd osadnictwa	WŚR	
17	Zyck Polski	52-56/25	śląd osadnictwa śląd osadnictwa cmentarzysko	EB ŚR OL	k. łużycka k. gr. klosz.
18	Zyck Polski	52-56/24	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EB ŚR	k. łużycka
19	Juliszew	53-55/47	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EB NOW	k. łużycka
20	Juliszew	53-55/52	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	STAR NOW	
21	Juliszew	53-55/51	śląd osadnictwa	EB	k. łużycka
22	Juliszew	53-55/50	śląd osadnictwa osada	N EB	k. a. k. k. łużycka
23	Juliszew	53-55/49	osada	EB	k. łużycka
24	Juliszew	53-55/46	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EB NOW	k. trzcieniecka
25	Juliszew	53-55/45	śląd osadnictwa	N	kpl
26	Wymyśle Polskie	53-55/29	śląd osadnictwa	NOW	
27	Wymyśle Polskie	53-55/28	osada	NOW	
28	Alfonsów	53-55/43	śląd osadnictwa	ŚR	
29	Budy Nowe	53-55/67	śląd osadnictwa	NOW	
30	Alfonsów	53-55/34	śląd osadnictwa	ŚR	
31	Łaziska	53-55/56	śląd osadnictwa	NOW	
32	Łaziska	53-55/55	śląd osadnictwa	NOW	
33	Łaziska	53-55/33	śląd osadnictwa	NOW	
34	Łaziska	53-55/32	osada	NOW	
35	Alfonsów	53-55/54	osada	NOW	
36	Leonów	53-55/53	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW	
37	Juliszew	53-56/65	osada	KP OWK	k. przeworska
38	Zyck Polski	53-56/59	śląd osadnictwa	KP OL	k. przeworska

39	Leonów	53-56/12	osada osada	WEB NOW	k. mierzano.
40	Łaziska	53-56/2	śląd osadnictwa	NOW	
41	Łaziska	53-56/69	cmentarzysko	NOW	
42	Łaziska	53-56/1	cmentarzysko osada	ŚR NOW	
43	Słubice	53-56/3	śląd osadnictwa	NOW	
44	Słubice	53-56/4	osada	NOW	
45	Słubice	53-56/7	śląd osadnictwa	KŁ WEŻ OH	k. łużycka
46	Słubice	53-56/9	osada	NOW	
47	Słubice	53-56/10	śląd osadnictwa	NOW	
48	Słubice	53-56/11	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N WEB NOW	kpl
49	Słubice	53-56/5	śląd osadnictwa osada	N OWR	kpl k. przeworska
50	Słubice	53-56/6	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KŁ WEŻ NOW	k. łużycka OH
51	Piotrkówek	53-56/8	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	NOW STAR	
52	Zyck Polski	53-56/57	śląd osadnictwa	ŚR	
53	Zyck Polski	53-56/58	śląd osadnictwa	KŁ WEŻ	k. łużycka
54	Zyck Polski	53-56/56	śląd osadnictwa	ŚR	
55	Zyck Polski	53-56/64	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW STAR	
56	Zyck Polski	53-56/60	śląd osadnictwa	ŚR	
57	Zyck Polski	53-56/63	śląd osadnictwa	PŚR	
58	Zyck Polski	53-56/61	osada śląd osadnictwa	ŚR STAR	
59	Zyck Polski	53-56/62	śląd osadnictwa	NOW	
60	Zyck Polski	53-56/55	śląd osadnictwa	NOW	
61	Zyck Polski	53-56/48	osada	PŚR/NOW	
62	Zyck Polski	53-56/47	osada śląd osadnictwa	PŚR/NOW KP OL	k. przeworska
63	Zyck Polski	53-56/49	osada	PŚR	
64	Zyck Polski	53-56/50	osada	NOW	
65	Zyck Polski	53-56/51	osada	NOW	
66	Zyck Polski	53-56/52	osada	KP OL	k. przeworska
67	Piotrkówek	53-56/46	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KP OL ŚR	k. przeworska
68	Piotrkówek	53-56/53	osada	NOW	
69	Piotrkówek	53-56/54	osada	KP OL NOW	k. przeworska
70	Piotrkówek	53-56/66	osada	PŚR	
71	Piotrkówek	53-56/13	osada	NOW	
72	Piotrkówek	53-56/35	osada	NOW	
73	Piotrkówek	53-56/14	osada	NOW	

74	Piotrkówek	53-56/16	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KP OWR NOW	k. przeworska
75	Piotrkówek	53-56/15	śląd osadnictwa	STAR (EB?)	
76	Piotrkówek	53-56/36	śląd osadnictwa	ŚR	
77	Piotrkówek	53-56/29	śląd osadnictwa	NOW	
78	Piotrkówek	53-56/40	osada	NOW	
79	Piotrkówek	53-56/43	osada	KP OL	k. przeworska
80	Piotrkówek	53-56/17	osada śląd osadnictwa	KP OL NOW	k. przeworska
81	Piotrkówek	53-56/18	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	EK KŁ WEŻ OH OWR	k. łużycka k. przeworska
82	Piotrkówek	53-56/41	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KŁ WEŻ OH NOW	k. łużycka
83	Piotrkówek	53-56/45	osada	OWR	k. przeworska
84	Piotrkówek	53-56/39	osada	NOW	
85	Piotrkówek	53-56/38	osada śląd osadnictwa	NOW STAR N	kpl ?
86	Piotrkówek	53-56/37	osada	ŚR	
87	Piotrkówek	53-56/42	śląd osadnictwa	NOW	
88	Ślubice	54-56/1	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	NOW STAR	
89	Ślubice	54-56/2	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KŁ WEŻ OH NOW	k. łużycka
90	Ślubice	54-56/3	śląd osadnictwa	NOW	
91	Ślubice	54-56/4	śląd osadnictwa	EB	
92	Grabowiec	54-56/5	obozowisko	KŁ EB	k. łużycka
93	Ślubice	54-56/6	śląd osadnictwa	KP (OWR)	k. przeworska
94	Grabowiec	54-56/7	śląd osadnictwa	PŚR	
95	Grabowiec	54-56/8	śląd osadnictwa	ŚR	
96	Ślubice	54-56/9	śląd osadnictwa	PŚR	
97	Ślubice	54-56/10	śląd osadnictwa	KP OWR	k. przeworska
98	Ślubice	54-56/11	osada	KP OWR	k. przeworska
99	Grzybów	54-56/12	osada	KP OWR	k. przeworska
100	Grzybów	54-56/13	osada osada	KŁ WEŻ KP OWR	k. łużycka k. przeworska
101	Grzybów	54-56/15	śląd osadnictwa	STAR	
102	Grzybów	54-56/16	osada	KT EB	k. trzcinińska
103	Grzybów	54-56/17	osada obozowisko	N WEB	kpl
104	Grzybów	54-56/18	osada osada	KT EB KŁ	k. trzc./k. łuż
105	Grzybów	54-56/19	śląd osadnictwa	STAR	
106	Grzybów	54-56/20	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N KŁ WEŻ	kpl k. łużycka
107	Grzybów	54-56/21	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N KP OWR	kpl k. przeworska
108	Grzybów	54-56/22	osada	LA	k. przeworska

109	Grzybów	54-56/23	osada śląd osadnictwa	N EB	k. str. leśn.
110	Grzybów	54-56/24	śląd osadnictwa	EK	
111	Grzybów	54-56/25	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N KŁ WEŻ	kak k. łużycka
112	Grzybów	54-56/26	śląd osadnictwa osada	EK KP OWR	k. przeworska
113	Grzybów	54-56/27	osada śląd osadnictwa	KP OWR EB	k. przeworska
114	Grzybów	54-56/28	śląd osadnictwa	KP OWR	k. przeworska
115	Grzybów	54-56/29	śląd osadnictwa	EK EB	
116	Grzybów	54-56/31	śląd osadnictwa osada	EK EB	k. trzcieniecka
117	Grzybów	54-56/32	osada śląd osadnictwa	WEB KŁWEŻ	k. mierzano. k. łużycka
118	Grzybów	54-56/33	śląd osadnictwa	EK	
119	Grzybów	54-56/34	osada	LA	k. przeworska
120	Grzybów	54-56/35	śląd osadnictwa	NOW	
121	Grzybów	54-56/36	osada osada śląd osadnictwa	N KT EB ŚR	kpl ?? k. trzcieniecka
122	Grzybów	54-56/37	śląd osadnictwa	N	k. st. leś.
123	Grzybów	54-56/38	obozowisko	EB	
124	Grzybów	54-56/39	osada	KŁ EB	k. trzcieniecka
125	Grzybów	54-56/40	obozowisko	EB	
126	Grzybów	54-56/41	obozowisko	KT WB	k. trzcieniecka
127	Grzybów	54-56/42	osada osada	WEB KR OWR	k. trzcieniecka k. przeworska
128	Grzybów	54-56/43	śląd osadnictwa	STAR EB	
129	Grzybów	54-56/44	śląd osadnictwa	KT EB	k. trzcieniecka
130	Grzybów	54-56/45	śląd osadnictwa	LA	
131	Grzybów	54-56/46	obozowisko	WEB	
132	Grzybów	54-56/47	obozowisko obozowisko	N WEB	k. st. leś.
133	Grzybów	54-56/48	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	NOW STAR	
134	Grzybów	54-56/49	osada śląd osadnictwa	KT EB NOW	k. trzcieniecka
135	Grzybów	54-56/50	osada osada	N WEB	
136	Grzybów	54-56/52	osada	KŁ WEŻ OH	k. łużycka
137	Ślubice	54-56/51	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KP OWR NOW	k. przeworska
138	Ślubice	54-56/53	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	NOW STAR EB	
139	Ślubice	54-56/54	obozowisko osada śląd osadnictwa	EB LA NOW	k. przeworska

140	Ślubice	54-56/55	obozowisko	EB	
141	Ślubice	54-56/56	osada	KT EB	k. trzcieniecka
142	Ślubice	54-56/57	śląd osadnictwa	ŚR	
143	Ślubice	54-56/58	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KP OWR PŚR	k. przeworska
144	Ślubice	54-56/59	osada	KP OWR	k. przeworska
145	Ślubice	54-56/60	śląd osadnictwa osada	N KP OWR	k. a. k. k. przeworska
146	Ślubice	54-56/61	śląd osadnictwa	PŚR	
147	Ślubice	54-56/62	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KP OWR PŚR	k. przeworska
148	Ślubice	54-56/63	śląd osadnictwa	KP OWR	k. przeworska
149	Ślubice	54-56/64	osada	KP OWR	k. przeworska
150	Ślubice	54-56/65	śląd osadnictwa	NOW	
151	Ślubice	54-56/66	śląd osadnictwa	PŚR	
152	Ślubice	54-56/67	śląd osadnictwa	NOW	
153	Grzybów	54-56/68	śląd osadnictwa	EK	
154	Grzybów	54-56/69	śląd osadnictwa	EK	
155	Grzybów	54-56/70	śląd osadnictwa	KT EB	k. trzcieniecka
156	Grzybów	54-56/71	osada	KT EB	k. trzcieniecka
157	Grzybów	54-56/72	osada	KT EB	k. trzcieniecka
158	Grzybów	54-56/73	obozowisko	KT EB	k. trzcieniecka
159	Grzybów	54-56/74	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EB STAR	
160	Grzybów	54-56/75	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EB KT KŁ	k. trzc./k. łuz.
161	Grzybów	54-56/76	śląd osadnictwa	EB	
162	Grzybów	54-56/82	śląd osadnictwa	STAR	
163	Grzybów	54-56/83	śląd osadnictwa	N	
164	Grzybów	54-56/84	śląd osadnictwa	STAR WEB?	
165	Ślubice	54-56/85	śląd osadnictwa	WEB	
166	Ślubice	54-56/86	śląd osadnictwa	STAR	
167	Grzybów	54-56/87	obozowisko	WEB	k. trzcieniecka
168	Ślubice	54-56/88	cmentarzysko śląd osadnictwa	KŁ WEŻ OH NOW	k. łuzyccka
169	Ślubice	54-56/30	śląd osadnictwa	ŚR	
170	Jamno	54-56/89	śląd osadnictwa cmentarzysko	EB N	k. a. k.
171	Jamno	54-56/90	śląd osadnictwa	NOW	
172	Grzybów	54-56/93	śląd osadnictwa osada osada	N WEB KŁWEŻ OH	kpl k. łuzyccka
173	Grzybów	54-56/94	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK EB NOW	nie określ.
174	Grzybów	54-56/95	śląd osadnictwa	STAR	
175	Grzybów	54-56/96	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	N NOW	kpl

176	Grzybów	54-56/97	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK ŚR	
177	Grzybów	54-56/98	śląd osadnictwa	STAR	
178	Grzybów	54-56/99	osada	KŁ WEŻ OH	k. łuzicka
179	Jamno	54-56/100	osada śląd osadnictwa	OWR NOW	k. przeworska
180	Jamno	54-56/103	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	NOW STAR	
181	Jamno	54-56/107	śląd osadnictwa	NOW	
182	Słubice	54-56/113	śląd osadnictwa	STAR	
183	Słubice	54-56/114	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR STAR NOW	
184	Słubice	54-56/115	śląd osadnictwa	NOW	
185	Słubice	54-56/116	śląd osadnictwa	NOW	
186	Potok Czarny	54-56/120	śląd osadnictwa	NOW	
187	Potok Czarny	54-56/121	śląd osadnictwa	PŚR	
188	Potok Czarny	54-56/122	śląd osadnictwa	NOW	
189	Potok Czarny	54-56/123	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	NOW STAR	
190	Potok Czarny	54-56/124	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	KŁ EB EB NOW	k. łuzicka
191	Jamno	54-56/125	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	EK NOW STAR EB?	
192	Potok Biały	54-56/126	osada	N	kpl
193	Potok Biały	54-56/127	śląd osadnictwa	PŚR	
194	Potok Biały	54-56/128	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW	
195	Potok Biały	54-56/129	śląd osadnictwa	PŚR	
196	Potok Biały	54-56/130	śląd osadnictwa	STAR	
197	Jamno	54-56/131	śląd osadnictwa	ŚR	
198	Jamno	54-56/132	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR NOW	
199	Grzybów	54-56/134	śląd osadnictwa	STAR	
200	Grzybów	54-56/135	śląd osadnictwa	STAR EB?	
201	Potok Biały	54-56/136	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	ŚR NOW	
202	Słubice	54-56/137	śląd osadnictwa	N	
203	Grzybów	54-56/138	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	PŚR NOW	
204	Słubice	54-56/139	osada osada śląd osadnictwa	N KP ŚR	
205	Grzybów	54-56/140	osada osada	N KP	
206	Słubice	54-56/133	śląd osadnictwa	PŚR	
207	Świniary		cmentarzysko	WEŻ	

208	Świniary		śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	WEŻ OWR ŚR	
209	Słubice		cmentarzysko	N	

EK	epoka kamienia
P/M	przełom paleolitu i mezolitu
N	neolit
WEB	wczesna epoka brązu
EB	epoka brązu
WEŻ	wczesna epoka żelaza
H	okres halsztacki
H/L	przełom okresu halsztackiego i lateńskiego
L	okres lateński
PL	późny okres lateński
OWR	okres wpływów rzymskich
OR	okres rzymski

Żadne z wyżej wymienionych stanowisk archeologicznych nie zostało wpisane do rejestru zabytków.

W wyniku postępującej urbanizacji oraz intensyfikacji prac rolnych, zabytki archeologiczne ulegają niszczeniu. Postulowaną formą ich ochrony jest przed podjęciem działalności inwestycyjnej uzgodnienie prowadzenia prac ziemnych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków a tam gdzie jest to niezbędne również przeprowadzenie badań archeologicznych. Gmina Słubice nie posiada prowadzonej w formie zbioru kart adresowych Gminnej ewidencji zabytków archeologicznych.

### ***Krajobraz kulturowy***

Obszar gminy Słubice to również teren o cennych walorach krajobrazu kulturowego wyrażającego współpracę człowieka i przyrody. Krajobraz kulturowy reprezentuje:

- zespół urbanistyczno – architektoniczny założenia pałacowo – parkowego z 4 ćw. XVIII w. (pałac z kolumnadą, brama wjazdowa, park przypałacowy) w Studzieńcu,
- pałac klasycystyczny z k. XVIII w. wraz z oficynami, parkiem, świątynką w parku i najbliższym otoczeniem w Słubicach,
- kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP z 1791 r. wraz z najbliższym otoczeniem w Słubicach,
- kościół parafialny p.w. św. Michała archanioła wraz z dzwonnica z 1897 r. w Zycku Polskim.

Walory kulturowe zintegrowane z walorami krajobrazowymi reprezentują parki dworskie ze starym drzewostanem w Studzieńcu i Słubicach oraz zespoły zabudowy ruralistycznej w Wiączeminie Polskim i Nowym, Świniarach, Piotrkówku, Zycku Polskim, Nowosiadle, Łaziskach i Leonowie.

### ***Dobra kultury współczesnej***

Na terenie gminy Słubice brak obiektów uznanych za dobra kultury współczesnej.



#### 4.1. Rekomendacje i wnioski oraz granice krajobrazów priorytetowych zawarte w audycie krajobrazowym.

Organy samorządu województwa mazowieckiego nie sporządziły audytu krajobrazowego, w związku z powyższym nie określono krajobrazów występujących na obszarze województwa i nie ustalono lokalizacji krajobrazów priorytetowych

Gmina Słubice nie posiada opracowanego audytu krajobrazowego.

## 5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

### Ludność

W gminie Słubice liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2016 r. (stan na 31.XII), wyniosła 4500 osób.

Wg danych GUS od 1999 r. do 2016 r. liczba ludności sukcesywnie ulegała zmniejszeniu, w 2016 r. zmniejszyła się o 149 osób w stosunku do 1999 r. co stanowi spadek o około 3,2%. Dla porównania w tych latach liczba ludności w kraju wzrosła o 0,4%, w województwie mazowieckim wzrosła o 3% a w powiecie płońskim wzrosła o 6,1%.

Ludność w gminie cechuje jednak charakter rozproszony. Największa liczba ludności zlokalizowana jest w miejscowości: Słubice, Piotrkówek. Najmniejsza liczba ludności zamieszkuje miejscowości: Leonów, Potok Czarny i Rybaki.

Tabela 8. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały wg stanu na 31.XII

Lp.	Miejscowość	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	% udział liczby mieszkańców miejscowości w 2016 r. w liczbie mieszkańców całej gminy
1.	Alfonsów	132	134	132	128	125	121	126	2,8
2.	Bończa	179	183	190	186	187	187	183	4,0
3.	Budy	131	131	133	132	127	126	124	2,7
4.	Grabowiec	175	175	171	172	173	167	170	3,8
5.	Grzybów	290	286	279	278	280	272	266	5,9
6.	Jamno	134	134	125	132	130	129	128	2,8
7.	Juliszew	225	228	228	231	245	252	249	5,5
8.	Leonów	41	39	40	37	38	39	38	0,8
9.	Łaziska	158	154	153	150	152	150	158	3,5
10.	Nowosiadło	139	136	135	136	136	131	128	2,8
11.	Nowy Wiączemin	114	106	108	108	96	103	96	2,1
12.	Piotrkówek	392	391	387	395	404	399	396	8,8
13.	Potok Biały	67	67	62	64	63	62	63	1,4

14.	Potok Czarny	83	82	82	80	79	79	77	<b>1,7</b>
15.	Rybaki	101	100	103	102	103	102	98	<b>2,2</b>
16.	Sady	119	115	113	114	104	103	104	<b>2,3</b>
17.	Słubice	1210	1198	1204	1191	1177	1168	1154	<b>25,5</b>
18.	Studzieniec	201	203	203	203	210	216	216	<b>4,8</b>
19.	Świniary	163	161	152	149	141	140	136	<b>3,0</b>
20.	Wiączemin Polski	143	147	146	142	145	143	142	<b>3,1</b>
21.	Wymyśle Polskie	108	106	103	102	105	106	105	<b>2,3</b>
22.	Zyck Nowy	113	114	111	111	112	111	112	<b>2,5</b>
23.	Zyck Polski	250	249	248	252	252	253	253	<b>5,6</b>
<b>RAZEM</b>		<b>4671</b>	<b>4639</b>	<b>4617</b>	<b>4595</b>	<b>4584</b>	<b>4559</b>	<b>4522</b>	<b>100,0</b>

Zródło: Dane własne Urzędu Gminy

**Tabela 9. Liczba ludności ogółem w gminie Słubice w latach 1999-2016 (dane wg faktycznego miejsca zamieszkania)**

<b>ogółem</b>											
<b>1999</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>
4649	4558	4552	4522	4526	4636	4599	4591	4567	4582	4542	4500

Zródło: Bank Danych Lokalnych

W gminie Słubice w latach 2006 – 2009 miała miejsce przewaga ilościowa kobiet nad mężczyznami. W latach 2010 – 2016 odnotowano przewagę ilościową mężczyzn nad kobietami. Różnica pomiędzy liczbą mężczyzn i kobiet wykazywała jednak w tym okresie tendencję malejącą. Na 100 mężczyzn (współczynnik feminizacji) przypadało w 2006 r. - 101 kobiet, z kolei w 2016 r.- 99 kobiet.

**Tabela 10. Liczba ludności w latach 2006-2016 ze względu na płeć**

	<b>mężczyźni</b>	<b>kobiety</b>	<b>ogółem</b>
<b>2006</b>	2268	2290	4558
<b>2007</b>	2254	2298	4522
<b>2008</b>	2249	2273	4552
<b>2009</b>	2246	2280	4526
<b>2010</b>	2330	2306	4636
<b>2011</b>	2316	2283	4599
<b>2012</b>	2310	2281	4591
<b>2013</b>	2292	2275	4567
<b>2014</b>	2299	2283	4582
<b>2015</b>	2278	2264	4542
<b>2016</b>	2256	2244	4500

Saldo migracji wynosiło w 2006 r. -35 osób, z kolei w 2016 r. wynosiło -25 osób. W analizowanych latach 2006 – 2016 było za wyjątkiem roku 2009 ujemne. W połączeniu z ujemnym przyrostem naturalnym nie rokuje to pozytywnie na przyszłość, prognoza demograficzna może kształtować się pesymistycznie.

**Tabela 11. Migracje ludności na terenie gminy Słubice w latach 2006-2016**

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<b>Zameldowania ogółem</b>	27	48	24	39	42	22	50	35	27	0 <sup>x</sup>	16
Zameldowania z miast	8	15	12	25	21	9	27	12	7	10	3
Zameldowania ze wsi	19	31	12	14	21	12	23	23	20	7	12
Zameldowania z zagranicy	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0 <sup>x</sup>	1
<b>Wymeldowania ogółem</b>	62	50	45	32	61	41	53	43	49	0 <sup>x</sup>	41
Wymeldowania do miast	27	18	13	14	27	16	26	17	24	10	23
Wymeldowania na wieś	34	29	31	18	34	25	26	26	23	23	17
Wymeldowania za granicę	1	3	1	0	0	0	1	0	2	0 <sup>x</sup>	1
<b>Saldo migracji</b>	-35	-2	-21	7	-19	-19	-3	-8	-22	0 <sup>x</sup>	-25

0<sup>x</sup> – brak danych

Zródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w gminie w latach 2006 – 2016 był ujemny, jedynie w roku 2014 był dodatni i wynosił 6. W analizowanym okresie, w latach 2006 -2011 wykazywał ogólną tendencję malejącą. Najniższy był w roku 2011 i 2012. W 2016 r. zmniejszył się w stosunku do 2006 r. o około 133%

Ogółem w 2006 r. przyrost naturalny wynosił: - 3, zaś w 2016 r.: - 7, co na 1000 mieszkańców daje odpowiednio: - 0,65 oraz: - 1,55.

**Tabela 12. Przyrost naturalny w gminie Słubice w latach 2006 - 2016**

jednostka terytorialna	Przyrost naturalny										
	ogółem										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
województwo mazowieckie	695	2300	5466	5211	7367	4178	2827	1140	3645	2426	4719
powiat plocki	-17	-86	-115	-15	-25	-41	-35	-125	-139	-189	-110
<b>gmina Słubice</b>	-3	-5	-9	-4	-1	-18	-16	-12	6	-3	-7

Stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów tj. *współczynnik dynamiki demograficznej* w 2006 r. wyniósł 0,94 a w 2016 r. wyniósł 0,84.

W 2016 r. wskaźnik *urodzenia żywe na 1000 ludności* uplasował się na poziomie 8,42 co daje spadek o około 9% w stosunku do 2006r. Również wskaźnik wyrażający liczbę zgonów na 1000 mieszkańców uległ zmniejszeniu, bowiem w 2006 roku wyniósł 10,36 a w 2016 r. wyniósł 9,95.

Niekorzystnym zjawiskiem jest spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, co nie rokuje pozytywnie na przyszłość jeśli chodzi o procesy demograficzne. Niski udział ludności w wieku przedprodukcyjnym daje daleko idące negatywne konsekwencje dla funkcjonowania infrastruktury społecznej głównie szkół i przedszkoli. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym uległa zwiększeniu o 10,5% w 2016r. w stosunku do 2006 r. co może świadczyć o zagrożeniu starzenia się społeczeństwa, a w przyszłości również zwiększonym zapotrzebowaniu na usługi ze strony opieki zdrowotnej i opieki społecznej. Przy niekorzystnym zjawisku jakim jest ogólny spadek liczby ludności, pozytywnym zjawiskiem jest występujący jednocześnie niewielki wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym. Zestawienie stanu ludności w latach 2006-2016 w podziale na grupy ekonomiczne zostało przedstawione poniżej (tabela 6).

**Tabela 13. Stan ludności w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe - ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2006-2016**

Lata	Ogółem	Wiek (udział w liczbie ludności ogółem)		
		Przedprodukcyjny 17 lat i mniej	Produkcyjny	Poprodukcyjny
2006	4558	1048 (23,0%)	2720 (59,7%)	790 (17,3%)
2007	4552	1033 (22,7%)	2718 (59,7%)	801 (17,6%)
2008	4522	1009 (22,3%)	2721 (60,2%)	792 (17,5%)
2009	4526	963 (21,3%)	2764 (61,1%)	799 (17,6%)
2010	4636	986 (21,3%)	2839 (61,2%)	811 (17,5%)
2011	4599	938 (20,4%)	2856 (62,1%)	805 (17,5%)
2012	4591	917 (20,0%)	2864 (62,4%)	810 (17,6%)
2013	4567	872 (19,1%)	2868 (62,8%)	827 (18,1%)
2014	4582	874 (19,1%)	2872 (62,7%)	836 (18,2%)
2015	4542	834 (18,4%)	2840 (62,5%)	868 (19,1%)
2016	4500	799 (17,8%)	2828 (62,8%)	873 (19,4%)

Zródło: Bank Danych Lokalnych

Z analizy powyższych danych wynika, że przy zmniejszeniu się ogólnej liczby ludności w 2016 r. w odniesieniu do 2006 r. o 1,3%, zmiany liczby ludności w poszczególnych gru-

pach ekonomicznych w 2016 r. w odniesieniu do stanu w 2006 r. kształtowały się następująco:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 23,8%,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym wzrosła o 4,0%,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 10,5%.

Z analizy danych GUS dotyczących ludności w wieku produkcyjnym obejmującym dla mężczyzn wiek 18-64 lata i dla kobiet 18-59 wynika, że zdecydowana większość w grupie ludności w wieku produkcyjnym stanowi ludność mobilna. W roku 2016 r. ludność mobilna stanowiła 64,1%, ludność niemobilna 35,9% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że większa ilość osób jest zdolna do zmiany stanowiska pracy, miejsca pracy lub ewentualnego przekwalifikowania się. Ludność w wieku niemobilnym nie wykazuje większego zainteresowania zmianą miejsca pracy, doksztalcaniem lub przekwalifikowaniem się w celu zmiany stanowiska pracy, co może jednocześnie nieść pewne ryzyko, jeśli chodzi o aktualną sytuację na rynku pracy.

**Tabela 14. Struktura wiekowa ludności w gminie Słubice w wybranych latach**

<b>Grupa wiekowa</b>	<b>2006</b>	<b>2011</b>	<b>2016</b>
<b>Ogółem</b>	4558	4599	4500
<b>0-4</b>	234	239	218
<b>5-9</b>	274	230	243
<b>10-14</b>	341	272	224
<b>15-19</b>	328	343	228
<b>20-24</b>	398	369	371
<b>25-29</b>	311	361	357
<b>30-34</b>	311	314	343
<b>35-39</b>	282	324	316
<b>40-44</b>	288	280	311
<b>45-49</b>	315	299	270
<b>50-54</b>	305	319	294
<b>55-59</b>	288	302	309
<b>60-64</b>	192	283	282
<b>65-69</b>	161	175	253
<b>70 i więcej</b>	530	489	481
<b>70-74</b>	181	135	154
<b>75-79</b>	185	149	121
<b>80-84</b>	102	136	101
<b>85 i więcej</b>	62	67	105

Analiza udziału ludności w ekonomicznych grupach wiekowych w % ludności ogółem daje w pewnym stopniu odmienny profil społeczeństwa, co zostało przedstawione poniżej.

**Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w 2016 r. kształtował się następująco:**

- w wieku przedprodukcyjnym 17,8%, (w 2006 r. wynosił 23,0%; uległ zmniejszeniu o 5,2%),
- w wieku produkcyjnym 62,8% (w 2006 r. wynosił 59,7%; uległ zwiększeniu o 3,1%),
- w wieku poprodukcyjnym 19,4% (w 2006 r. wynosił 17,3; uległ zwiększeniu o 2,1%).

W 2016 r. w porównaniu do 2006 r. zanotowano spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Jednocześnie należy zauważyć, że przy nieznacznym spadku ogólnej liczby ludności odnotowano jednak nieznaczny wzrost udziału liczby ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności o 3,1% oraz wzrost udziału liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności o 2,1%. Świadczy to postępującym procesie starzenia się społeczeństwa w gminie Słubice. Jednocześnie niski i malejący udział ludności w wieku przedprodukcyjnym daje daleko idące konsekwencje dla funkcjonowania infrastruktury społecznej głównie szkół i przedszkoli.

W 2016 r. na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadło 59,1 osób w wieku nieprodukcyjnym, zaś w 2006 r. – 67,6 osób co wskazuje, że *wskaźnik obciążenia demograficznego* uległ znacznemu zmniejszeniu.

Na terenie gminy Słubice obserwuje się spadek *współczynnika obciążenia ekonomicznego*, co przedstawia relacja liczby ludności niepracującej (bezrobotnych zarejestrowanych) do liczby ludności w wieku produkcyjnym; współczynnik ten wynosił w 2016 r. – 7,4%, w 2006 r. wynosił on 15,2%. Obciążenie ekonomiczne ludności pracującej jest stosunkowo wysokie. Korzystnym zjawiskiem jest jego spadek na przestrzeni lat 2006 – 2016 pomimo występującego zjawiska starzenia się ludności gminy.

Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności oraz wskaźnik starości demograficznej tj. udział ludności w wieku powyżej 60 lat w ogólnej liczbie ludności, wyrażony w procentach daje obraz stopnia zaawansowania starzenia się populacji. Na terenie gminy Słubice *wskaźnik starości demograficznej* w 2016 roku wynosił 22,6% i wzrósł on nieznacznie w stosunku do 2006 roku, kiedy wynosił 19,4%. Zgodnie ze skalą E.Rosseta jeżeli wskaźnik kształtuje się powyżej 12% wówczas mamy do czynienia ze starością demograficzną, co ma miejsce na terenie gminy Słubice. Starość demograficzna na terenie gminy Słubice wynika również ze skali ONZ. Zgodnie ze skalą ONZ starość demograficzną określa udział ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności (wskaźnik powyżej 7% oznacza populację starą), odpowiednio na terenie gminy Słubice w 2006 r. wynosił on 12,2% zaś w 2016 r. wzrósł do 16,3%. Problem starości demograficznej dotyczy również powiatu płockiego jak i województwa mazowieckiego.

Liczba ludności na terenie województwa mazowieckiego do 2030 r. będzie wzrastać, zaś począwszy od 2030 r. będzie ulegać stopniowemu zmniejszaniu, o czym świadczy pro-

gnoza liczby ludności na lata 2020, 2025, 2030, 2035. Odpowiednio liczba mieszkańców będzie wynosiła: 5.388.327, 5.416.012, 5.418.305, 5.400.884.

W powiecie plockim natomiast prognoza ludności ogółem przedstawiać się będzie następująco: 2020 r.– 112.805, 2025 r.– 113.726, 2030 r.– 114.144, 2035 r. – 113.977. Na przestrzeni lat będzie wzrastać liczba ludność w wieku produkcyjnym ale także i w wieku poprodukcyjnym, co niestety wiąże się z narastającym procesem starzenia się społeczeństwa.

**Tabela 15. Wskaźniki- uwarunkowania demograficzne i społeczne**

Wyszczególnienie	gmina Słubice		województwo mazowieckie
	2006	2016	2016
Powierzchnia ogółem w km <sup>2</sup>	96	96	35.558
Powierzchnia ogółem w ha	9582	9582	3.555.847
Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania	4558	4500	5.365.898
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	101	99	109
Gęstość zaludnienia – liczba ludności na 1 km <sup>2</sup>	48	47	151
Przyrost naturalny ogółem	-3	-7	4719
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-0.65	-1,55	0,88
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	1048	799	1.004.436
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem	2720	2828	3.258.614
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem	790	873	1.102.848
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	23,0%	17,8%	18,7%
Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	59,7%	62,8%	60,7%
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	17,3%	19,4%	20,6%
Wskaźnik obciążenia demograficznego:			
– liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	67,6	59,1	64,7
– liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	75,4	109,3	109,8
– liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	29,0	30,9	33,8
Saldo migracji ogółem	-35	-25	12.950

Źródło: Bank Danych Lokalnych

### **Infrastruktura społeczna**

Na terenie gminy Słubice bazę oświatową stanowią:

- Publiczne Gimnazjum w Słubicach,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Jagiełły w Piotrkówku,
- Szkoła Podstawowa im. Ojca Świętego Jana Pawła II w Słubicach,
- Szkoła Podstawowa w Świniarach,
- Przedszkole samorządowe w Słubicach z oddziałami w Piotrkówku i Świniarach.

W 2016 r. na terenie gminy Słubice liczba zatrudnionych nauczycieli w przeliczeniu na etaty wynosiła: w szkołach podstawowych 28,46, w gimnazjach 10,92.

W 2016 r. w szkole podstawowej naukę pobierało 278 uczniów, o ponad 25% mniej niż w 2006 r. (374 uczniów), dla porównania w 2016 r. w województwie mazowieckim zanotowano wzrost liczby dzieci w szkołach podstawowych o około 7% w stosunku do roku 2006.

Do gimnazjum w 2016 r. uczęszczało ogółem 144 uczniów, spadek o 38% w stosunku do 2006 r. (232 uczniów). Liczba nauczycieli zatrudnionych w gimnazjum w 2016 r. wynosiła w przeliczeniu na etaty 10,92 tj. na 1 nauczyciela przypadało 13 uczniów. Ogólnie w województwie mazowieckim w 2016 r. nastąpiło zmniejszenie ilości uczniów w gimnazjach o 20% w stosunku do 2006 r..

W gminie Słubice funkcjonuje 1 przedszkole samorządowe oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Piotrkówku i Świniarach, do których w 2016 r. uczęszczało 107 dzieci (wzrost o ponad 33% w stosunku do 2006 r. – 80 dzieci).

**Tabela 16. Dzieci wg płci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych 2006 i 2016 roku na terenie gminy Słubice**

	ogółem		chłopcy		dziewczęta	
	2006	2016	2006	2016	2006	2016
<b>Ogółem</b>	80	107	45	64	35	43
<b>Dzieci do lat 6 włącznie</b>	76	107	42	64	34	43
<b>Dzieci 6-letnie</b>	47	42	23	29	24	13
<b>Dzieci od 3 do 6 lat</b>	76	107	42	64	34	43
<b>Dzieci powyżej 7 lat</b>	4	-	3	-	1	-

Zródło: Bank Danych Lokalnych

W gminie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Słubicach. Na przestrzeni lat 2006-2016 zanotowano znaczny spadek (o około 14%) zainteresowania czytelnictwem i około 49% spadek wypożyczeń księgozbioru, przy jednoczesnym dużym wzroście księgozbioru bo aż o około 45%.



Gminna Biblioteka Publiczna w Słubicach prowadzi również:

- Biblioteczną Grupę Teatralną „Super Stars”
- Klub Młodego Czytelnika,
- Dyskusyjny Klub Książki dla młodzieży,
- Dyskusyjny Klub Książki dla dorosłych,
- Dyskusyjny Klub Czytających Rodzin,
- „Bajki-pomagajki” – biblioterapia dla najmłodszych czytelników,
- „Spotkania z bajką” – zajęcia czytelnicze dla przedszkolaków z Przedszkola Samorządowego w Słubicach,
- Biblioteczną Akademię Młodego Kucharza „Little Cheef”,
- Biblioteczną Grupę Wokalną,
- Zespół Wokalno – Instrumentalny,
- Kawiarenkę Prasową z dostępem do 30 tytułów czasopism,
- Cykliczne spotkania czytelnicze w ramach akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom”,
- Pokazy filmów fabularnych, spektakle teatralne, wystawy tematyczne.

Zadania z zakresu ochrony zdrowia realizowane są przez NZOZ „SANUS” w Słubicach, gdzie porad lekarskich udziela lekarz pediatra, lekarz rodzinny, lekarz urolog, lekarz ortopeda, lekarz kardiolog. W przychodni świadczone są również usługi rehabilitacyjne. Ponadto na terenie gminy działa Gabinet Stomatologiczny w Słubicach. Wg danych GUS w 2016 r. udzielono ogółem 22.492 porady lekarskie. Na terenie gminy zlokalizowane jest 1 apteka w Słubicach.

W Słubicach znajduje się filia Banku Spółdzielczego „Mazowsze”, urząd pocztowy oraz dwa kluby sportowe: Ludowy Uczniowski Klub Sportowy "Mazowia" oraz Uczniowski Ludowy Klub Sportowy "Nadwiślanin".

Ponadto na terenie gminy w Grzybowie działają: Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne "Ziarno", Fundacja "Wieś Ekologiczna" im. Św. Franciszka z Asyżu oraz Fundacja Fundusz Lokalny Ziemi Płockiej "Młodzi Razem".

Zadania dotyczące pomocy społecznej spełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach.

Ze środowiskowej pomocy społecznej korzystały w 2016 r. 728 osób (w 2009 r. było to 1291 osób). Ze świadczeń rodzinnych korzystało w 2016 r. 297 rodzin ( w 2008 r. – 402), w których rodzice otrzymali zasiłek na rodzinny na ogółem 541 dzieci (w 2008 r. – 830). Kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych w 2016 r. wynosiła 1.891.000,00 zł, w tym zasiłków rodzinnych 1.054.000,00 zł z zasiłków pielęgnacyjnych 215.000,00 zł.

W 2016 r. wydatki na pomoc społeczną wg działów Klasyfikacji Budżetowej Dział 852 - Pomoc społeczna (wydatki gminy łącznie z miastami na prawach powiatu) wyniosły ogółem 6.086.862,35 zł i jest to wzrost w stosunku do 2012 r. o około 123%, w tym zasiłki i

pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne 155.827,08 zł - wzrost o około 44% w porównaniu do 2012 r.

**Tabela 17. Wskaźniki z zakresu infrastruktury społecznej**

Wyszczególnienie	gmina Słubice		
	2006	2012	2016
Dzieci w przedszkolach ogółem	80	116	107
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	3	3	3
Uczniowie w szkołach podstawowych bez specjalnych	374	299	276
Gimnazja dla dzieci, młodzieży bez specjalnych	1	1	1
Uczniowie w gimnazjach bez specjalnych	232	171	144
Komputery w szkołach:			
• Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	43	49	b.d.
• Gimnazja dla dzieci, młodzieży bez specjalnych	14	18	b.d.
Komputery w szkołach z dostępem do internetu:			
• Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	30	49	b.d.
• Gimnazja dla dzieci, młodzieży bez specjalnych	14	17	b.d.
Udział szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do internetu:			
• Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	66,67%	100%	b.d.
• Gimnazja dla dzieci, młodzieży bez specjalnych	100%	100%	b.d.
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do internetu przeznaczony do użytku uczniów:			
• Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	14,96	7,12	b.d.
• Gimnazja dla dzieci, młodzieży bez specjalnych	17,85	12,21	b.d.
Placówki biblioteczne	1	1	1
Księgozbiór	11863	13496	17215
Czytelnicy w ciągu roku	504	545	433
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	20294	6229	10263
Ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	2279	4591	4500
Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	2602,7	2939,7	3825,6
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	111	119	96
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	39,9	11,4	23,7
Ośrodki zdrowia – zakłady opieki zdrowotnej	1	1	1

Podstawowa opieka zdrowotna – porady ogółem	25393	21738	22492
---	-------	-------	-------

Źródło: Bank Danych Lokalnych

### ***Budownictwo mieszkaniowe***

Na terenie gminy Słubice na przestrzeni lat 2006 - 2016 zanotowano wzrost liczby zasobów mieszkaniowych (tabela nr 10) o 2,7%, nieznacznie niższy niż w powiecie sierpeckim, gdzie wzrost ten wynosił 7,5%.

**Tabela 18. Zasoby mieszkaniowe w latach 2006 – 2016**

Jednostka terytorialna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<b>powiat plocki</b>	30.048	30436	30917	31331	31712	32800	33204	33669	34070	34463	34851
<b>gmina Słubice</b>	1302	1308	1315	1320	1353	1358	1364	1368	1379	1387	1400

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W gminie Słubice budynki mieszkalne w 2016 r. obejmowały 1400 mieszkań, co daje w stosunku do 2006 r. wzrost o 7,5% ogólnej liczby mieszkań (1302) i jest on zdecydowanie niższy niż w całym powiecie plockim, gdzie zanotowano wzrost liczby mieszkań na przestrzeni lat 2006-2016 o 16% oraz niższy od średniej krajowej wynoszącej około 10,8%.

W przeliczeniu na 1000 ludności liczba mieszkań w 2016 r. wynosiła ogółem 311,1. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2016 r. wynosiła ogółem 85,4 m<sup>2</sup>, z kolei przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 26,6 m<sup>2</sup>. W porównaniu do 2006 r. nastąpił wzrost przeciętnej powierzchni mieszkaniowej o 7,6% oraz o 17,2% na 1 osobę.

Systematycznej poprawie z roku na rok ulega stan wyposażenia mieszkań w podstawową infrastrukturę techniczną. W 2016 r. 90% mieszkań wyposażonych było w instalację wodociągową, w łazienkę 75,1% mieszkań, w centralne ogrzewanie 65,1% mieszkań. W gminie Słubice brak jest sieci gazowej.

Liczba osób w % ogółu ludności w 2016 r. korzystających z instalacji wodociągowej wynosiła 86,6% (o 6,7% więcej niż w 2006 r.), z instalacji kanalizacji sanitarnej 19,5% (o 5,5% więcej niż w 2006 r.).

Sieć rozdzielcza na 100 km<sup>2</sup> na terenie gminy Słubice w 2016 r. wynosiła odpowiednio:

- sieć wodociągowa – 143,0 km,
- sieć kanalizacyjna – 16,0 km.

Długość czynnej sieci wodociągowej w 2016 r. na terenie gminy wyniosła 137,5 km. Zanotowano 1177 połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego za-

mieszkania. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2016 r. wyniosło 32,7 m<sup>3</sup>, w 2006 r. – 25,5 m<sup>3</sup>. W 2016 r. 3896 osób korzystało z sieci wodociągowej, o 6,9% więcej niż w 2006 r.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2016 r. wyniosła 15 km, zanotowano wzrost w stosunku do 2006 r. o ponad 120%. Liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w 2016 r. wynosiła 232 sztuki, co w stosunku do 2006 r. daje wzrost o ponad 42%. W 2016 r. 877 osób korzystało z sieci kanalizacyjnej, o około 37% więcej niż w 2006 r. Na terenie gminy w 2016 r. zlokalizowanych było 545 bezodpływowych zbiorników na ścieki oraz 44 przydomowe oczyszczalnie ścieków, których liczba w porównaniu do 2008 r. prawie nie uległa zmianie (w 2008 r. było 581 zbiorników na ścieki i 43 przydomowe oczyszczalnie ścieków).

Na terenie gminy Słubice brak sieci gazu ziemnego.

Dostawcą energii elektrycznej dla gminy Słubice jest ENERGA - OPERATOR S.A. Oddział w Płocku. Źródłem energii elektrycznej dla terenu gminy są stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV. Ocenia się, że stan techniczny i przesyłowy linii jest dobry, a cały układ elektroenergetyczny bardzo dobry.

Na terenie gminy zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych małych kotłowniach, głównie opalanych węglem, w mniejszym stopniu drewnem i sporadycznie olejem opałowym. Nie planuje się inwestycji związanych z budową sieci ciepłowniczej ogólnodostępnej dla wszystkich mieszkańców gminy. Zaopatrzeniem w ciepło własnych obiektów zajmuje się Gmina.

**Tabela 19. Wskaźniki z zakresu mieszkalnictwa**

Wyszczególnienie	gmina Słubice				województwo mazowieckie	
	2006	2012	2015	2016	2015	2016
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m <sup>2</sup>	79,4	83,9	85,0	85,4	71,9	72,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m <sup>2</sup>	22,7	24,9	26,0	26,6	29,5	29,9
Budynki mieszkalne w gminie ogółem	b.d.	1298	1320	1332	899.130	907.970
Zasoby mieszkaniowe	1302	1364	1387	1400	2.193.793	2.227.879
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań na wsi:						
• wodociąg	83,9	89,7	89,9	90,0	98,7	88,1
• łazienka	65,2	74,5	74,9	75,1	96,4	78,4
• centralne ogrzewania	58,9	64,2	64,9	65,1	92,5	69,9
Sieć rozdzielcza na 100 km <sup>2</sup> :						
• sieć wodociągowa w km	135,0	140,3	143,5	143,0	123,8	125,0

• sieć kanalizacyjna w km	7,1	10,3	15,7	16,0	41,3	43
Długość czynnej sieci rozdzielczej w km:						
• wodociągi	129,4	134,4	137,5	137,5	44.016,3	44.595,6
• kanalizacja	6,8	9,9	15,0	15,0	14.680,0	15.316,0
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności:						
• wodociągi	79,9	81,1	86,2	86,6	89,6	89,9
• kanalizacja	14,0	16,3	19,3	19,5	67,5	68,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

## 6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Na terenie Gminy Słubice za bezpieczeństwo publiczne odpowiada Komisariat Policji w Gąbinie obejmujący zasięgiem działania także obszar gminy Słubice, podlegający Komendzie Miejskiej Policji w Płocku.

Zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Słubice realizuje 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Grzybów, Juliszew, Łaziska, Piotrkówek, Słubice i Wiaczemin Polski.

Potencjalnym zagrożeniem bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą być:

- Zagrożenia naturalne:

*Zagrożenie powodziowe.*

Narażenie na niebezpieczeństwo powodzi: tereny w dolinie Wisły to tereny szczególnego zagrożenia powodziowego o prawdopodobieństwie 0,2% oraz narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego o prawdopodobieństwie 1%.

Poważne awarie:

*Transport substancji niebezpiecznych.*

Poważne zagrożenie na terenie gminy Słubice stanowi transport materiałów i substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Usytuowanie na terenie gminy Słubice drogi wojewódzkiej Nr 575 zwiększa potencjalne możliwości wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

*Awarie urządzeń infrastruktury technicznej*

Potencjalne sytuacje awaryjne mogą być związane z liniami elektroenergetyczne WN oraz rurociągami produktów naftowych.

*Zagrożenie pożarowe*

Mogą wynikać z transportu paliw płynnych oraz zagrożenia pożarowego lasów i zwartej zabudowy.

## 7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

### 7.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

#### Analizy ekonomiczne

Gmina Słubice obejmuje tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, należy do atrakcyjnych turystycznie regionów Mazowsza o charakterze letniskowo - rekreacyjnym. Struktura gospodarki gminy jest wielofunkcyjna z wiodącymi sektorami w zakresie rolnictwa, usług i turystyki. Większość mieszkańców prowadzi gospodarstwo rolne. Gospodarka gminy Słubice opiera się na rolnictwie ze specjalizacją w uprawie zbóż (głównie żyto, pszenżyto ozime, mieszanki zbożowe jare) i ziemniaków oraz warzyw i owoców, a także hodowli drobiu, trzody chlewnej i bydła.

Użytki rolne zajmują 75,5% powierzchni gminy, użytki leśne zajmują 14,0%, pozostałe grunty i nieużytki stanowią 10,5% powierzchni gminy (między innymi 2,3% grunty zabudowane i zurbanizowane oraz 6,0% grunty pod wodami powierzchniowymi).

Tabela 20. Struktura zagospodarowania gruntów w gminie Słubice w 2016 r.

	Udział w powierzchni ogólnej
<b>Użytki rolne ogółem, w tym:</b>	<b>75,5%</b>
– grunty orne	55,0%
– sady	2,9%
– łąki trwałe	6,9%
– pastwiska trwałe	7,5%
– grunty rolne zabudowane	2,5%
– grunty pod stawami i rowami	0,8%
<b>Użytki leśne ogółem, w tym:</b>	<b>14,0%</b>
– lasy:	13,6%
– grunty zadrzewione i zakrzewione	0,4 %
<b>Grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem</b>	<b>2,3%</b>
<b>Nieużytki:</b>	<b>1,7%</b>
<b>Wody powierzchniowe:</b>	<b>6,0%</b>
<b>Tereny różne:</b>	<b>0,5%</b>
<b>Powierzchnia ogółem</b>	<b>100 %</b>

Zródło: Dane z Urzędu Gminy Słubice

Na terenie gminy, zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym przeprowadzonym w 2010 r., liczba gospodarstw rolnych wynosiła 657. Zajmują one w sumie 5560,60 ha powierzchni gruntów ogółem. Liczba gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą wynosi 651, a ich powierzchnia to 5539,84 ha.

Analizując zróżnicowanie przestrzenne gospodarstw w kategorii wielkość gospodarstwa, gmina Słubice charakteryzuje się największym udziałem gospodarstw o powierzchni 1 – 5 ha który wynosi 37,9% ogółu gospodarstw oraz o powierzchni 5-10 ha który wynosi 37,7%. Gospodarstwa o powierzchni 10 – 15 ha stanowią 12,0% a gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha 9,2% ogólnej liczby gospodarstw rolnych w gminie. Niewielki odsetek (3,0%) stanowią gospodarstwa o powierzchni do 1 ha.

Średnia powierzchnia gruntów ogółem w gospodarstwach rolnych wynosiła w 2010 r. (dane PSR) 8,46 ha, użytków rolnych ogółem 7,49 ha, użytki rolnych w dobrej kulturze 7,32 ha.

Na terenie gminy Słubice 71,2% ogólnej liczby gospodarstw rolnych stanowią gospodarstwa z uprawami. Wśród gospodarstw rolnych powierzchnia zasiewów w 2010 r. wyniosła 2.327,44 ha. Ponad 76% powierzchni zasiewów zajmowały zboża, kolejno ziemniaki około 1,7%. Żyto zajmuje 24,0% powierzchni zasiewów, pszenżyto ozime 14,7%.

**Tabela 11. Zasiwy wybranych upraw na terenie gminy Słubice w 2010r.**

	Gospodarstwa rolne z uprawą	
	Liczba gospodarstw rolnych	Powierzchnia (ha)
Ogółem	468	2327,44
Zboża razem	440	1775,55
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	435	1719,96
Ziemniaki	118	40,09
Warzywa gruntowe	25	14,37
Uprawy przemysłowe	11	15,33
Strączkowe jadalne na ziarno razem	8	5,31
Buraki cukrowe	7	7,16
Rzepak i rzepak razem	8	8,17

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Z ogólnej liczby gospodarstw rolnych na terenie gminy (657) 58,6% gospodarstw utrzymuje zwierzęta gospodarskie; pogłowie zwierząt w sztukach dużych wynosi w

nich 3.287 (SD). W około 81% z nich w produkcji zwierzęcej przeważa hodowla drobiu, w około 57% trzody chlewnej i w około 50% bydła.

**Tabela 22. Pogłowie zwierząt gospodarskich w gminie Słubice w 2010 r.**

	<b>Gospodarstwa rolne utrzymujące zwierzęta gospodarskie</b>	
	<b>Liczba gospodarstw rolnych</b>	<b>Zwierzęta gospodarskie (szt.)</b>
Drób ogółem razem	312	152.572
Drób ogółem drób kurzy	308	149.484
Trzoda chlewna razem	219	4.815
Trzoda chlewna lochy	121	443
Bydło razem	191	1.417
Bydło krowy	135	439
Konie	57	143

Zródło: Bank Danych Lokalnych

W 2016 r. na terenie gminy Słubice działalność gospodarczą prowadziły 253 podmioty gospodarcze, w tym 243 w sektorze prywatnym, który dominuje na terenie gminy oraz 9 podmiotów w sektorze publicznym.

Najwięcej firm zlokalizowanych jest w miejscowości Słubice (ok. 4%), Łaziska (8%), Piotrkówek (6%). Wśród podmiotów dominują mikroprzedsiębiorstwa, które stanowią 80,6% wszystkich podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy.

Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w 2016r. wynosiła 253, wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w gminie Słubice - 562.

Zakładem zatrudniającym największą ilość osób jest Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Słubicach. Prowadzi ona działalność w zakresie handlu detalicznego artykułów spożywczo - przemysłowych oraz produkcji piekarniczej, a także sprzedaży pasz, nawozów, opału i materiałów budowlanych. Zatrudnia przeciętnie około 80 pracowników.

Do innych znaczących przedsiębiorców należą:

- Firma handlowa MDJ Marek Tarka w Słubicach,
- Usługi transportowe Henryk Margol,
- Wytwórnia cegły w Wymyślu Polskim i w Studzieńcu,
- Stacja paliw „Dom-Kal” w Słubicach



**Tabela 23. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON**

Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON	2009	2012	2016
<b>Podmioty gospodarcze ogółem</b>	<b>200</b>	<b>213</b>	<b>253</b>
<b>Sektor publiczny ogółem</b>	<b>9</b>	<b>9</b>	<b>9</b>
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	7	7	7
<b>Sektor prywatny – ogółem</b>	<b>191</b>	<b>204</b>	<b>243</b>
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	156	170	204
Sektor prywatny – spółki handlowe	3	3	3
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	2	3
Sektor prywatny - spółdzielnie	2	2	3
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	11	12

Źródło: Bank Danych Lokalnych

**Tabela 24. Jednostki wpisane wg PKD 2007 i rodzajów działalności**

Jednostki wpisane wg PKD 2007 i rodzajów działalności	2009	2012	2016
<b>Ogółem</b>	<b>200</b>	<b>213</b>	<b>253</b>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	26	22	12
Przetwórstwo przemysłowe	13	13	23
Budownictwo	25	40	46
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	57	55	65
Transport i gospodarka magazynowa	22	23	31
Pozostałe	57	60	76

Źródło: Bank Danych Lokalnych

### ***Turystyka i rekreacja***

Teren gminy Słubice posiada duży potencjał do rozwoju turystyki krajoznawczej i rekreacji pobytowej ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz istniejące zabytkowe budowle sakralne oraz zespoły dworsko – parkowe. Czyste ekologiczne tereny stwarzają możliwości do rozwoju gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.

Na terenie gminy Słubice bazę turystyczno-rekreacyjną tworzą:

- **baza noclegowa i gastronomiczna:**

1. Hotel „Kawallo” w Leonowie
- **gospodarstwa agroturystyczne** zlokalizowane w następujących miejscowościach:
    1. Bończa
  - **baza rekreacyjno-sportowa:**
    1. Boisko sportowe w miejscowości Słubice,
    2. Plac zabaw w miejscowości Słubice, Piotrkówek i Świniary.

Barierą w kierunku pełnego wykorzystania korzystnego dla gminy rozwoju zagospodarowania rekreacyjnego jest brak sieci kanalizacji sanitarnej.

### ***Dochody i wydatki budżetu oraz bezrobocie***

W 2016 r. na terenie gminy zanotowano ogółem 209 bezrobotnych, w tym kobiety stanowiły 56,9%. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 7,4%.

**Tabela 25. Wskaźniki dot. bezrobocia, dochody i wydatki gminy**

Wyszczególnienie	gmina Słubice			województwo mazowieckie
	2006	2012	2016	2016
Bezrobotni zarejestrowani:				
• Ogółem	413	250	209	188.910
• Mężczyźni	210	138	90	95.107
• Kobiety	203	112	119	93.803
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym:				
• Ogółem	15,2%	8,7%	7,4%	5,8%
• Mężczyźni	14,4%	8,9%	5,9%	5,6%
• Kobiety	16,1%	8,6%	9,2%	6,0%
Dochody budżetu w zł:				
• Ogółem	11.228.705,42	18.352.309,14	17.826.607,97	-
• Własne	4.607.377,22	3.563.579,43	4.465.994,19	-
Dochody budżetu na 1 mieszkańca ogółem	2.464,60	9.995,71	3.943,07	4.195,49 <sup>*)</sup>
Wydatki budżetu gminy:				
• Ogółem	10.709.572,24	17.922.792,78	16.749.974,98	-
• Majątkowe inwestycyjne	1.578.971,93	5.593.053,28	610.546,87	-
• Bieżące	6.782.846,23	12.329.739,50	16.139.428,11	-
Wydatki budżetu na 1 mieszkańca:				
• Ogółem	2.350,65	3.092,20	3.704,93	4.056,84 <sup>*)</sup>
• Na oświatę i wychowanie	859,61	1.266,88	1.318,84	1.417,74 <sup>*)</sup>

• Na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	16,20	62,59	71,65	105,26 <sup>*)</sup>
---	-------	-------	-------	----------------------

Źródło: Bank Danych Lokalnych

<sup>\*)</sup> dane dla gmin bez miast na prawach powiatu

Struktura budżetu gminy w 2016 r. była niekorzystna i przedstawiała się następująco: dochody własne stanowią 25,1%, wydatki majątkowe inwestycyjne – 14,7%, wydatki bieżące – 96,4%. W 2015r. Środki w budżecie gminy na finansowanie projektów unijnych stanowiły 1mln zł.

Dochody budżetu gminy ogółem na 1 mieszkańca wynoszą 3.943,07 zł a wydatki ogółem na 1 mieszkańca 3.704,93 zł.

### **Analizy środowiskowe**

Najwyższe walory przyrodniczo - krajobrazowe gminy Słubice skupione są głównie wokół doliny Wisły oraz na terenie kompleksów leśnych.

Północną i środkową część obszaru gminy obejmuje Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, ponadto występują również takie formy ochrony przyrody jak: rezerwaty przyrody i obszary Natura 2000. Powierzchnia o walorach przyrodniczych prawnie chronionych obejmuje ogółem 6.844,00 ha.

W skład systemu przyrodniczego gminy Słubice wchodzi między innymi następujące grupy ekosystemów: dolina rzeki Wisły, kompleksy leśne i zadrzewienia, zadrzewienia i zarośla łąkowe w dolinach rzek i cieków, podmokłości i zbiorniki wodne z roślinnością nadwodną, użytki zielone.

Generalnie na terenie gminy standardy środowiska w zakresie poszczególnych jego elementów są dotrzymane, działań naprawczych wymagają elementy:

- stan powietrza - w strefie mazowieckiej, do której należy gmina, doszło do przekroczenia standardów imisyjnych pyłu PM10, PM2.5 oraz benzo/a/pirenu (kryterium ochrona zdrowia),
- jakość wód powierzchniowych rzeki Wisły w zakresie stanu ekologicznego.

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną w obszarze gminy tworzą:

- podstawowy układ komunikacyjny, który tworzą: droga wojewódzka Nr 575 oraz drogi powiatowe i gminne,
- układ jednostek osadniczych: miejscowość gminna Słubice z funkcją administracyjno – usługową i mieszkaniową; miejscowości Wymyśle Polskie, Piotrkówek Juliszew z rozwijającą się funkcją mieszkaniową i usługową,
- zabudowa zagrodowa skupiająca się wzdłuż układów komunikacyjnych,
- rolnicza przestrzeń produkcyjna,

- strefa ekologiczna tworzona głównie przez dolinę rzeki Wisły, kompleksy leśne, oraz dolinki cieków (w tym kanałów i rowów melioracyjnych) wraz z użytkami zielonymi pełniące rolę układów wentylacyjno – nawadniających.

Udział trwałej roślinności (lasów, łąk i pastwisk) wynosi około 28,4%.

Gęstość zaludnienia na terenie gminy Słubice wynosi 47 osób/km<sup>2</sup> i jest dużo niższa od średniej województwa mazowieckiego (151 osób/km<sup>2</sup>), jak i od średniej powiatu płockiego (62 osoby na 1 km<sup>2</sup>).

Z analizy chłonności turystycznej w granicach gminy przeprowadzonej w oparciu o wskaźniki dla linii brzegowej rzeki Wisły (15osób/100mb) i powierzchni lasów (15osób/ha) wynika, że ze środowiska na jej obszarze może korzystać ok. 1700 – 20200 osób.

### Analizy społeczne

W gminie Słubice stan ludności zgodnie z GUS wg faktycznego miejsca zamieszkania w 2016 r. (stan na 31.XII) wynosił 4500 osób i zmniejszył się o 1,3% w stosunku do 2006 r. i o 3,2% w stosunku do 1999 r. O niekorzystnych uwarunkowaniach demograficznych może też świadczyć ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego i salda migracji. Korzystnym zjawiskiem są zmiany w strukturze wiekowej ludności w 2016 r. tj. wzrost udziału w ogólnej liczby ludności osób w wieku produkcyjnym w stosunku do roku 2006.

Potrzeby w zakresie edukacji i ochrony zdrowia są zapewnione na dobrym poziomie (rozdział 5). Standard bazy oświatowej, sportowej i kulturalnej w gminie jest dobry.

Zasoby mieszkaniowe w 2016 r. obejmowały 1.400 mieszkań, tj. o 7,5% więcej niż w 2006 r. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2016 r. wynosiła 85,4 m<sup>2</sup> i była o 7,6% większa niż w 2006 r.

Dokumenty strategiczne:

- „Program ochrony środowiska dla gminy Słubice na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021”,

- obowiązujące Studium

określają jako cel główny rozwoju gminy :

osiągnięcie wszechstronnego rozwoju, szczególnie w aspekcie jakościowym,

przy zachowaniu równowagi między aktywnością gospodarczą,

a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

## **7.2 Prognozy demograficzne**

Gminę charakteryzują niekorzystne uwarunkowania demograficzne: ujemny przyrost naturalny w okresie od 2006 r. do 2016 r., Korzystnym zjawiskiem są zmiany w struk-

turze wiekowej ludności w 2016 r. tj. wzrost udziału w ogólnej liczby ludności osób w wieku produkcyjnym w stosunku do roku 2006.

Prognozowany jest wzrost liczby ludności na obszarach wiejskich powiatu plockiego (obejmujących również teren gminy Słubice) do 2030 r. o około 1,2% w porównaniu z 2016 r. i następnie spadek liczby ludności w 2014 r. o około 0,7% w stosunku do roku 2030.

**Tabela 26. Prognozy ludności opracowane na bazie NSP 2011 w 2014 r. dla powiatu plockiego (dane wg BDL) oraz prognoza ludności dla gminy Słubice (opracowanie własne)**

Rok	Grupa wieku	Powiat plocki			Gmina Słubice
		Ogółem	Miasto	Wieś	
<b>2020</b>	<b>Ogółem</b>	<b>112.805</b>	<b>10.206</b>	<b>102.599</b>	<b>4552</b>
2020	Wiek przedprodukcyjny	20855	1757	19098	847
2020	Wiek produkcyjny ogółem	72297	6444	65853	2922
2020	• mobilny	42964	3731	39233	1741
2020	• niemobilny	29333	2713	26620	1181
2020	Wiek poprodukcyjny	19653	2005	17648	783
<b>2025</b>	<b>Ogółem</b>	<b>113726</b>	<b>10308</b>	<b>103418</b>	<b>4588</b>
2025	Wiek przedprodukcyjny	20315	1679	18636	827
2025	Wiek produkcyjny ogółem	72122	16373	65749	2917
2025	• mobilny	40322	3489	36833	1634
2025	• niemobilny	31800	2884	28916	1283
2025	Wiek poprodukcyjny	21289	2256	19033	844
<b>2030</b>	<b>Ogółem</b>	<b>114144</b>	<b>10313</b>	<b>103831</b>	<b>4606</b>
2030	Wiek przedprodukcyjny	19080	1546	17534	778
2030	Wiek produkcyjny ogółem	72439	6381	66058	2930
2030	• mobilny	37810	3252	34558	1533
2030	• niemobilny	34629	3229	31500	1397
2030	Wiek poprodukcyjny	22625	2386	20239	898
<b>2035</b>	<b>Ogółem</b>	<b>113977</b>	<b>10287</b>	<b>103690</b>	<b>4600</b>
2035	Wiek przedprodukcyjny	18252	1473	16779	744
2035	Wiek produkcyjny ogółem	42011	6329	65682	2914
2035	• mobilny	35130	3009	32121	1422
2035	• niemobilny	36881	3320	33561	1492
2035	Wiek poprodukcyjny	23714	2485	21229	942
<b>2040</b>	<b>Ogółem</b>	<b>113315</b>	<b>10228</b>	<b>103087</b>	<b>4573</b>

2040	Wiek przedprodukcyjny	17373	1405	15968	708
2040	Wiek produkcyjny ogółem	70759	6254	64505	2862
2040	• mobilny	32762	2864	29899	1327
2040	• niemobilny	37996	3390	34606	1535
2040	Wiek poprodukcyjny	25183	2569	22614	1003

Zródło: BDL Prognoza ludności dla powiatu plockiego oraz opracowanie własne dla gminy Słubice

Przedstawiona w powyższej tabeli prognoza liczby ludności w gminie Słubice do roku 2040 wykazuje ogólnie tendencję wzrostową, jednak zmienną w przedziałach czasowych 2016 r. – 2030 r. – 2040 r.

Od 2016 r. do 2030 r. liczba ludności będzie rosła; prognozowany wzrost liczby ludności wynosi 2,4%. Od roku 2030 r. do 2040 r. prognozuje się nieznaczny spadek liczby ludności o około 0,7%.

Jednocześnie, w całym okresie od 2016 roku do 2040 roku, prognozowany jest wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, który prognozuje się na poziomie 14,9%.

### 7.3. Możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej

Wskaźniki dochodów budżetu gminy (3.943,07 zł) i wydatków (3.704,93 zł) na 1 mieszkańca w 2016 r. kształtowały się poniżej wskaźników wojewódzkich (4.195,49 zł i 4.056,84 zł). W stosunku do 2006 r. nastąpił wzrost dochodów i wydatków.

Struktura budżetu gminy jest niekorzystna - wskaźnik udziału dochodów własnych w budżecie gminy wynosi 25,1%, udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w wydatkach ogółem w 2016 r. kształtował się na poziomie około 14,7%.

Poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych z budżetu gminy ma charakter zmienny. Od 2006 r. do 2010 r. obserwuje się tendencję wzrostową: odpowiednio od 1 578 971,93 zł do 8 072 572,16 zł. Od 2010 r. charakter jest zmienny i malejący: w 2012 r. wydatki te wynosiły 5 593 053,28 zł, a w 2016 r. było to już zaledwie 610 546,87 zł.

W tabeli przedstawiono udziały na wykonanie sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej.

**Tabela 27. Struktura wydatków z budżetu gminy Słubice**

Wydatki	2006	2009	2012	2016
Ogółem zł	10.709.572,24	18.478.653,73	17.922.792,78	16.749.974,98
majątkowe inwestycyjne zł	1.578.971,93	4.090.741,83	5.593.053,28	610.546,87
% majątkowe inwestycyjne	14,7%	22,1%	31,2%	3,6%

% infrastruktura techniczna	5,2%	-	-	-
% infrastruktura komunikacyjna	1,4%	10,4%	2,1%	0,5%
% infrastruktura społeczna	4,3%	3,1%	3,1%	-

Sukcesywnie poprawia się sytuacja gminy w zakresie wyposażenia w zbiorcze systemy infrastruktury technicznej i obiekty infrastruktury:

- rozwinięta sieć wodociągowa - wskaźnik zwodociągowania wynosi 86,6%, tereny rozwojowe posiadają dostęp do sieci wodociągowej; ujęcia wód są obecnie wykorzystywane w 100% (SW Bończa) i w 50% (SW Grzybów),
- uporządkowana gospodarka ściekowa – wskaźnik skanalizowania wynosi 19,5%, istniejąca oczyszczalnia ścieków w miejscowości Słubice posiada rezerwę przepustowości około 50%, ale urządzenia wymagają modernizacji, sukcesywnie porządkowana jest gospodarka ściekowa poprzez rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej w zurbanizowanych wsiach.

Sukcesywnie poprawia się też stan techniczny dróg – ok. 50% dróg gminnych posiada nawierzchnię utwardzoną. Odnotować należy wysoki wskaźnik gęstości dróg publicznych na terenie gminy.

**Potrzeby inwestycyjne i możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej**

Zaległości w wyposażeniu w infrastrukturę techniczną dotyczą braku zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej w zurbanizowanych wsiach: Grabowiec, Juliszew.

Obecny poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych gminy jest stosunkowo niski (3,6% budżetu tj. około 0,615 mln zł). Prognozowany ich wzrost oraz ewentualne pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych umożliwi finansowanie modernizacji oczyszczalni ścieków, realizacji stacji wodociągowej w Alfonsowie i rozbudowy sieci kanalizacyjnej (trwa proces inwestycyjny SW w Alfonsowie, jest dokumentacja dla oczyszczalni) oraz rozbudowy dróg gminnych na terenach rozwojowych, które będą zagospodarowywane sukcesywnie.

**Tabel 28. Wykaz przedsięwzięć inwestycyjnych**

Nazwa przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady z budżetu gminy w zł
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	2006 – 2016	960.731,48
Budowa sieci wodociągowej	2006 – 2016	868.621,85
Infrastruktura społeczna:	2006 - 2016	4.678.470,80

Infrastruktura komunikacyjna	2006 - 2016	8.325.287,97
Inne (rekultywacja składowiska odpadów w Grabowcu, odbudowa zabytkowej kapliczki)	2006 - 2016	783.270,90

#### 7.4 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Procesy koncentracji urbanizacji w gminie pozostają w jednostkach osadniczych o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej: Słubice, Juliszew, Wymyśle Polskie, które pełnią rolę wsi wielofunkcyjnych skupiających usługi, mieszkalnictwo, działalność gospodarczą, rekreację. Zawansowane procesy urbanizacyjne, wysoki stopień koncentracji ludności i działalności gospodarczej zaobserwowano w miejscowościach:

- największa liczba ludności: Słubice i Piotrkówek,
- największa ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych: Słubice, Łaziska, Piotrkówek,
- największy ruch inwestycyjny: Słubice, Łaziska, Alfonsów, Piotrkówek, Juliszew.

W związku z polityką krajową wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich niektóre miejscowości w gminie przestają pełnić funkcje tylko rolnicze, następuje restrukturyzacja funkcjonalna osadnictwa w kierunku rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i mieszkaniowej rekreacyjnej oraz usługowej szczególnie związanej z turystyką i rekreacją. Restrukturyzacji funkcjonalnej podlegają m.in. wsie: Juliszew, Grabowiec, Łaziska. Tereny zabudowane zajmują 2,3% powierzchni gminy.

Na terenie gminy Słubice obowiązuje 15 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujące tereny w miejscowościach: Słubice, Juliszew, Grzybów, Alfonsów, Wiączemin Polski, Grabowiec (zaliczające się do jednostek o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej).

Gospodarka przestrzenna w gminie prowadzona jest też w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Z demograficznego punktu widzenia popyt na tereny mieszkaniowe kształtują 2 grupy procesów:

- zewnętrzne stymulowane atrakcyjnością gminy Słubice (walory przyrodniczo-krajobrazowe dające jakość środowiska zamieszkania) oraz stabilnością otoczenia zewnętrznego (warunki makroekonomiczne - dostępność kredytów, podaż gruntów budowlanych, przepisy dot. decyzji o warunkach zabudowy, plany miejscowe),
- wewnętrzne wynikające ze struktury ludności i jej potrzeb (wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym, mobilnym, wzrost powierzchni mieszkaniowej).

Czynnikiem ekonomicznym jest wzrost zamożności społeczeństwa szczególnie mieszkańców pobliskich miast, umożliwiających w aktualnych warunkach społeczno-



gospodarczych zamianę mieszkania na lepsze – obszerniejsze i położone w atrakcyjnym miejscu. Z kolei wzrost liczby podmiotów gospodarczych w 2016 r. (o 26,5% w stosunku do 2006 r.) kształtuje popyt na tereny prawnie przygotowane do rozwoju działalności. Taki popyt przekłada się na procesy przestrzenne m.in. system komunikacyjny, wzrost przestrzenny jednostek osadniczych.

Motywy rozwoju terenów mieszkaniowych nie są przesłanki wynikające z struktury demograficznej ludności, ale jest to relacja podażowa mająca spowodować przyciągnięcie nowych mieszkańców. W tzw. koszyku popytu na tereny mieszkaniowe czynnik demograficzny stanowi ok. 35%, a czynnik ekonomiczny 40%.

### ***Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę***

Gminę zamieszkuje 4500 osób (2016 r.). W ostatnich latach nastąpił spadek ogólnej liczby ludności przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Gminę charakteryzuje ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji. Jednocześnie obserwuje się z roku na rok wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania.

Gmina Słubice odnotowuje ciągły spadek liczby ludności: od 1999 r. do 2016 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się o 3,2%. Prognozy demograficzne do 2040 r. dla powiatu plockiego przedstawiają niewielki wzrost liczby ludności w obszarach wiejskich. Opracowana na tej podstawie prognoza liczby ludności w gminie Słubice do roku 2040 wykazuje tendencję rosnącą do 2030 r. i następnie do roku 2040 malejącą. Liczba ludności w gminie Słubice do 2030 r. może się zwiększyć do 4573 osób.

Zakładając utrzymanie się istniejącego trendu wzrostu liczby ludności w perspektywie 30 letniej w gminie Słubice przybędzie około ok 70 mieszkańców. Z uwagi na realizację zabudowy w formie budynków mieszkalnych jednorodzinnych, przyjmując wielkość działki budowlanej 1200m<sup>3</sup>, potrzeba około 3 ha.

Określając maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę odniesiono się do:

- uwarunkowań demograficznych – ok. 3ha,
- analizy ruchu budowlanego – ok. 10 decyzji o warunkach zabudowy i 15 wypisów z planów miejscowych rocznie na budynki mieszkalne,
- niepewności procesów rozwojowych, która pozwala na zwiększenie zapotrzebowania na nową zabudowę o ok. 30%,
- analizy obrotu nieruchomościami o powierzchni do 0,5ha (potencjalne działki budowlane) - 20 transakcji /rok.

**Tabela 29. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu**

	2012	2013	2014	2015	2016
Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	7	5	8	6	3

Decyzje o warunkach zabudowy ogółem, w tym:	38	22	31	24	22
• decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	8	6	6	15	9
• decyzje dotyczące zabudowy usługowej	1	0	2	0	2
• decyzje dotyczące innej zabudowy	29	16	23	9	10

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Analiza ruchu budowlanego (około 25 decyzji i wypisów /rok) wykazuje, że rocznie powstaje średnio ok. 25 zamierzeń dotyczących budowy nowych obiektów - budynków mieszkalnych oraz 4 budynku usługowe. Z kolei analiza obrotu nieruchomościami wskazuje, że nabywanych jest ok. 20 niezabudowanych działek (do 0,5ha) rocznie. Przyjmując wielkość działki budowlanej 1200m<sup>2</sup> z powyższego wynika roczne zapotrzebowanie terenów na nową zabudowę w ramach funkcji:

- mieszkaniowej ok. 3ha,
- produkcyjno-usługowej ok. 0,5ha.

W perspektywie 30 lat powyższe zapotrzebowanie kształtuje się następująco dla funkcji:

- mieszkaniowej ok. 90ha,
- produkcyjno-usługowej ok. 15ha.

W sumie jest to zapotrzebowanie na około 105 ha gruntów przeznaczonych pod zabudowę.

### ***Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych***

Uwzględniając uwarunkowania wynikające z aspiracji i potrzeb mieszkańców przeanalizowano też wnioski, które wpłynęły do Urzędu Gminy z prośbą o zmianę przeznaczenia terenów z funkcji rolniczej na funkcje głównie mieszkaniowe, eksploatacji kopalni, lokalizacji odnawialnych źródeł energii – ogniw fotowoltaicznych. Tereny, których dotyczą wnioski znajdują się we wsiach: Juliszew, Grabowiec, Słubice. Powyższe rozeznanie wskazuje na postępujący proces koncentracji urbanizacji gminy w ukształtowanych jednostkach osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Przyjęcie wprost zapisu /art. 2 pkt 1 ustawy o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych/, że jednostką osadniczą jest wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z infrastrukturą techniczną zamieszkaną przez ludzi, nie pozwala na bilansowanie innych funkcji.

Aktualnie jedyną przesłanką do szacowania możliwości inwestycyjnych w skali gminy, przy częściowym pokryciu planami miejscowymi, jest obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Wielkości obszarów w ramach układów osadniczych o w pełni wykształconej zwartej strukturze jednostki osadniczej (tereny zainwestowane wg obowiązującego Studium gminy) zostały przedstawione w tabeli.

**Tabela 30. Wielkości obszarów układów osadniczych wg obowiązującego Studium**

<b>TERENY</b>	<b>powierzchnia w ha</b>	<b>% powierzchni gminy</b>
Tereny adaptacji, przekształceń, porządkowania i intensyfikacji istniejącego układu osadniczego o dominującej funkcji mieszkaniowo- usługowej.	51	0,5
Tereny zabudowy w obrębie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.	105	1,1
Tereny adaptacji, przekształceń porządkowania funkcji produkcyjno-składowej.	17	0,2
Tereny realizacji celów publicznych.	7	0,08

Wielkości obszarów w ramach kształtowania układów osadniczych w projekcie Studium (zawierają powierzchnie objęte obowiązującym Studium i o planami miejscowymi).

**Tabela 31. Wielkości planowanych obszarów układów osadniczych wg obowiązującego Studium**

<b>TERENY</b>	<b>powierzchnia (ha)</b>	<b>% powierzchni gminy</b>
Tereny potencjalnego rozwoju o dominującej funkcji mieszkaniowej.	52	0,5
Tereny potencjalnego rozwoju działalności usługowej i gospodarczej.	12	0,01
Tereny potencjalnego rozwoju o funkcji mieszkaniowo-usługowej.	12	0,01
Tereny potencjalnego rozwoju funkcji produkcyjno-składowej i mieszkaniowej.	72	0,8
Tereny potencjalnej lokalizacji zabudowy rekreacyjnej i turystycznej	83	0,9

### Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę

Na terenie gminy Słubice obowiązuje 15 planów miejscowych

Obszary objęte planami miejscowymi (z wyłączeniem planu dot. zalesień) zajmują ok. 200ha, 2,1% powierzchni gminy. W większości są to tereny zainwestowane.

Tereny objęte planem dla miejscowości Słubice, położone są w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej. Pozostałe tereny stanowią pojedyncze działki i dotyczą zabudowy usługowej, eksploatacji kopalni i funkcji mieszkaniowej.

### Określenie zapotrzebowania na nową zabudowę

Biorąc pod uwagę uwarunkowania wynikające z analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych i prognoz demograficznych:

- prognozowany wzrost liczby mieszkańców do 2030 r. o 2,4% (zgodnie z prognozą dla obszarów wiejskich powiatu),
- nieznaczny wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym - mobilnym, w gminie,
- postępujący wzrost ilości podmiotów gospodarczych gminie,
- wielkość obrotu nieruchomościami – rocznie ok. 20 działek do 0,5ha z możliwością zabudowy znajduje nowych nabywców,
- ruch inwestycyjny w gminie – ok. 25 prawomocnych decyzji rocznie dot. lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej,
- popyt na tereny mieszkaniowe wynikający z alokacji zasobów mieszkaniowych w pobliskich miastach oraz rekreacji pobytowej - realizowana zabudowa mieszkaniowa dotyczy zabudowy letniskowej i tzw. „drugich domów mieszkalnych”,
- nie przekroczenie chłonności środowiska - z analizy chłonności turystycznej w granicach gminy wynika, że ze środowiska na jej obszarze może korzystać ok. 1700 –20200 osób,
- zapotrzebowanie na tereny zabudowy mieszkaniowej w perspektywie 30 lat ok. 90 ha (w studium tereny potencjalnego rozwoju o dominującej funkcji mieszkaniowej zajmują 52 ha)
- w stosunku do obowiązującego Studium wyznaczono dodatkowo tereny o powierzchni:
  - 27 ha o dominującej funkcji mieszkaniowej,
  - 5 ha o dominującej funkcji usługowo-produkcyjno-składowej,
  - 2 ha terenów wielofunkcyjnych związanych z rekreacją, turystyką i sportem, usytuowanych w większości na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych,
- istniejące rezerwy w obiektach infrastruktury i planowane nowe inwestycje po-

zwalają na obsługę wyznaczonych terenów rozwojowych, uznaje się za zasadną lokalizację nowej zabudowy szczególnie o dominującej funkcji mieszkaniowej, wielofunkcyjnej związanej z rekreacją, mieszkalnictwem i wypoczynkiem oraz usługowo-produkcyjnej na wyznaczonych w Studium terenach. Z porównania maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę wynika, że nie przekracza ono chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych oraz obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Niewielkie tereny przeznaczone pod zabudowę w stosunku do obowiązującego Studium zostały wyznaczone w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych. Nie przewiduje się nowej zabudowy poza tymi obszarami.

## 8. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Znacząca większość gruntów w gminie Słubice jest własnością prywatną.

Ważnym elementem dla realizacji celów publicznych i polityki przestrzennej władz samorządowych są zasoby gruntów komunalnych i ich użytkowanie. Na terenie gminy Słubice zasoby gruntów komunalnych są rozlokowane w dość dużym rozproszeniu (m.in. Słubice, Juliszew, Wiączemin Polski, Wymyśle Polskie). Razem ich powierzchnia wynosi 142 ha (dane GUS na 01.01.2016 r.). Są to tereny w większości zainwestowane i nie stanowią zasobów o znaczeniu strategicznym.

## 9. TERENY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Słubice występują następujące formy ochrony przyrody objęte ochroną na podstawie *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz.2134 z późn. zm.):

- **rezerwaty przyrody:**

**Rezerwat „Wyspy Zakrzewskie”** – rezerwat faunistyczny o powierzchni 310 ha, celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych rzadkich i ginących w Polsce gatunków ptaków siewkowatych: mew, rybitw i siewczek. Dla rezerwatu wyznaczono otulinę o powierzchni 93 ha.

**Rezerwat „Wyspy Białobrzeskie”** – rezerwat faunistyczny o powierzchni 140 ha, celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych rzadkich i ginących w Polsce gatunków ptaków siewkowatych: mew, rybitw i siewczek. Dla rezerwatu wyznaczono otulinę o powierzchni 133 ha.

**Rezerwat „Kępa Wykowska”** – rezerwat faunistyczny o powierzchni 248 ha, celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych

rzadkich i ginących w Polsce gatunków ptaków siewkowatych: mew, rybitw i siewczek. Dla rezerwatu wyznacza się otulinę o powierzchni 292 ha.

- **obszary chronionego krajobrazu:**

*Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu* - obszar utworzony w celu ochrony wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnione funkcje korytarzy ekologicznych. Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest w obszarze korytarza ekologicznego, który zapewnia powiązania przyrodnicze (ponadregionalne, regionalne i lokalne) z Kampinoskim Parkiem Narodowym oraz z Gostynińsko – Włocławskim Parkiem Krajobrazowym.

Na terenie obszaru obowiązują zasady zagospodarowania, zakazy, ograniczenia na podstawie przepisów odrębnych m.in. zakaz zabudowy w strefie 100m od linii brzegowej rzek, cieków, zbiorników wodnych. Obecnie prowadzona jest procedura legislacyjna zmierzająca do zmiany rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego w/s Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu m.in. dotyczy odległości od rzek i zbiorników wodnych – propozycje zostały ujęte na rysunku studium.

- **obszary Natura 2000:**

*Dolina Środkowej Wisły (obszar specjalnej ochrony ptaków)*

Obszar to ostoja ptasia o randze europejskiej. Występują tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Obszar to bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych; gniazduje tutaj od 40 do 50 gatunków. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: brodziec piskliwy, krwawodziób, mewa czarnogłowa, mewa pospolita, ostrygojad, płaskonos, podgorzałka, podróżniczek, rybitwa białoczelna, rybitwa rzeczna, sieweczka obrożna, sieweczka rzeczna, śmieszka, zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bocian czarny, czajka i rycyk. W okresie wędrówek w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bocian czarny (do 245 osobników). W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego czapli siwej i krzyżówki; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu zimuje gągoł i bielczek; ptaki wodno-błotne występują zimą w koncentracjach powyżej 20.000 osobników. Obszar bardzo ważny dla ptaków zimujących i migrujących.

Obszar położony w obrębie 6 obszarów chronionego krajobrazu oraz objęty ochroną rezerwatową jako 14 istniejących rezerwatów przyrody.

*Kampinoska Dolina Wisły (specjalny obszar ochrony siedlisk) – projektowany*

Obszar obejmuje fragment naturalnej doliny rzeki Wisły (rzeki nizinnej o charakterze roztokowym) wraz z charakterystycznym strefowym układem zbiorowisk roślinnych reprezentujących pełne spektrum wilgotnościowe i siedliskowe w obrębie obu tarasów. Jednocześnie obszar jest fragmentem jednego z najważniejszych europejskich korytarzy ekologicznych.

Charakterystycznym elementem tutejszego krajobrazu są lasy łąkowe. Bezpośrednio z korytem Wisły związane są ginące w skali Europy nadrzeczne łągi wierzbowe i topolowe oraz łągi olszowo-jesionowe. Dopelnieniem krajobrazu leśnego tego obszaru są łągi wiązowo-jesionowe oraz grądy subkontynentalne. Zajmują one bardzo niewielkie powierzchnie głównie w strefie przejściowej pomiędzy dnem doliny, a jej wysokimi, partiami krawędziowymi charakteryzującymi się mozaiką wąwozów erozyjnych i południową ekspozycją. Z działalnością dużej nieuregulowanej rzeki nizinnej nierozzerwalnie związane są starorzecza, zwane wiśliskami. Z innych, typowych dla rzek siedlisk przyrodniczych godne podkreślenia są ziołorośla nadrzeczne oraz muliste zalewane brzegi. W obrębie doliny znaczący udział w krajobrazie mają łąki. Do najcenniejszych należą ekstensywnie użytkowane łąki rajgrasowe, łąki wiechlinowo-kostrzewowe oraz bardzo rzadkie w obrębie tarasu zalewowego zmiennowilgotne łąki trzęślicowe.

Luźne piaski akumulacyjne naniesione przez rzekę w obrębie tarasy zalewowej, porastają ciepłolubne murawy napiaskowe, reprezentowane m.in. przez murawy z lepnicą tatarską i lepnicą wąskopłatkową.

Różnorodność siedlisk warunkuje znaczne bogactwo gatunkowe zwierząt i roślin, w tym wielu chronionych i zagrożonych wymarciem. Na szczególną uwagę zasługuje ichtiofauna rzeki, która pomimo znacznego jej zanieczyszczenia jest bogata w gatunki. Przetrwiała ona i utrzymuje się w stanie zdolnym do samoistnej regeneracji w przypadku zahamowania dalszego pogarszania się stanu siedlisk, w tym przypadku wód. W obrębie obszaru występuje jedna z najliczniejszych w Polsce populacji bolenia. Z korytem rzeki nierozzerwalnie związane są stabilne i silne liczebnie populacje bobra oraz wydry. Starorzecza z kolei stanowią siedlisko życia dla kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej.

Obszar pełni kluczową rolę dla ptaków zarówno w okresie lęgowym, jak i podczas sezonowych migracji. Znaczna część gatunków wymienionych jest w I Załączniku Dyrektywy Ptasiej.

Obszar w dużej części położony w obrębie OSO "Dolina Środkowej Wisły" oraz obszarów chronionego krajobrazu - Nadwiślańskiego i Warszawskiego. Ponad połowa powierzchni obszaru objęta jest ochroną rezerwatową jako 6 istniejących i 2 projektowane rezerваты przyrody. Ponadto odcinek położony w sąsiedztwie Kampinoskiego Parku Narodowego wchodzi w skład międzynarodowego rezerwatu biosfery o nazwie "Puszcza Kampinoska".

- **pomniki przyrody:**

Wg Rozporządzenia Nr 19 Wojewody Mazowieckiego z dnia 9 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płockiego (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 89, poz. 2102) na obszarze gminy występuje 1 pomnik przyrody. Jest to pojedyncze drzewo: dąb szypułkowy w m. Studzieniec.

Do form objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz.2187 z późn. zm.) należą:

- **parki podworskie** stanowiące pozostałość parków i ogrodów zakładanych w przeszłości wokół pałaców:
  - park krajobrazowy przy pałacu klasycystycznym w Słubicach powstały na pocz. XIX w.,
  - park krajobrazowy założenia pałacowo – parkowego w Studzieńcu, utworzony w końcu XVIII w..

Na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz.U. z 2017r., poz.1161) ochronie podlegają:

- grunty rolne stanowiące użytki rolne o klasie bonitacji I, II i III; wymagają uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne,
- grunty leśne.

Na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2017 r., poz.1566) ochronie podlegają:

- strefy ochronne bezpośrednie dla ujęć wód podziemnych tj. dla ujęcia komunalnego w Bończy i Grzybowie.

## 10. OBSZARY NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na terenie gminy Słubice nie występują osuwiska oraz obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

## 11. ZŁOŻA KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

### *Złoża surowców mineralnych*

Na terenie gminy występują złoża kopalin pospolitych – kruszywa naturalnego (piasków, żwirów). Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie zamieszczonych w opracowaniu „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2016 r. na terenie gminy Słubice udokumentowano następujące złoża:

#### **1. Piaski i żwiry:**

- Grabowiec II - złożę skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym,
- Grabowiec III - zasoby geologiczne bilansowe 229 tys. ton, złożę eksploatowane,
- Grabowiec IV - zasoby geologiczne bilansowe 240 tys. ton, złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo,
- Juliszew - zasoby geologiczne bilansowe 103 tys. ton, wydobyte 4 tys. ton., złożę eksploatowane,
- Juliszew II - zasoby geologiczne bilansowe 577 tys. ton, wydobyte 3 tys. ton., złożę eksploatowane,



- Juliszew III - zasoby geologiczne bilansowe 281 tys. ton, wydobycie 4 tys. ton., złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo,
- Juliszew IV - zasoby geologiczne bilansowe 596 tys. ton, złoża eksploatowane,
- Juliszew V – p. A i B - zasoby geologiczne bilansowe 606 tys. ton, złoża eksploatowane
- Leonów – zasoby geologiczne bilansowe 25 tys. ton, wydobycie 3 tys. ton; złoża eksploatowane,
- Leonów II – zasoby geologiczne bilansowe 325 tys. ton, złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo,
- Wymyśle Nowe – zasoby geologiczne bilansowe 158 tys. ton, złoża z którego wydobycie zostało zaniechane,
- Wymyśle Polskie II – zasoby geologiczne bilansowe 380 tys. ton, wydobycie 1 tys. ton, złoża eksploatowane.

### ***Zasoby wód podziemnych***

Gmina Słubice znajduje się w granicach GZWP – Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Subniecka Warszawska” Nr 215A (część centralna). Jest to zbiornik wód porowych występujących w osadach trzeciorzędowych wyróżnionych jako Subniecka Warszawska. Na terenie gminy zaliczany jest do jednolitych części wód podziemnych nr 47.

Wody głębinowe zalegają w utworach trzeciorzędu na głębokości 160 m. Znaczna głębokość zbiornika decyduje o stosunkowo dobrej izolacyjności wód od powierzchni oraz średniej i dużej ich waloryzacji (małej wrażliwości na wpływ czynników antropogenicznych). Struktury hydrogeologiczne są dobrze izolowane na terenie wysoczyzny, natomiast w dolinie Wisły wody podziemne są niskiej jakości.

Główny użytkowy poziom wodonośny znajduje się w utworach czwartorzędowych. Odznacza się on znaczną zmiennością w rozprzestrzenieniu poziomym i pionowym warstw wodonośnych oraz zmiennością wykształcenia litologicznego. Wydajność tego poziomu jest zróżnicowana i wynosi od kilku do 100 m<sup>3</sup>/h.

Szacunkowe zasoby wód głównego użytkowego poziomu wodonośnego w gminie Słubice wynoszą odpowiednio :

- zasoby dyspozycyjne oszacowano na 14920 m<sup>3</sup>/d,
- największy moduł zasobów dyspozycyjnych głównego użytkowego poziomu wodonośnego posiada północna i środkowa część gminy powyżej 200 m<sup>3</sup>/d×km<sup>2</sup>.

Z wód zalegających w utworach poziomu czwartorzędowego korzysta się na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy, działalności gospodarczej i rolniczej oraz do celów przeciwpożarowych. Na terenie gminy znajdują się 2 ujęcia wód czwartorzędowych, będące podstawą zasilania wodociągów gminnych i służące do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę.

## 12. TERENY GÓRNICZE WYZNACZONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

W obszarze gminy Słubice nie występują tereny górnicze. Według stanu na 2016r. dziesięć istniejących udokumentowanych złóż kopalin określonych jest jako obszary górnicze.

- Grabowiec III,
- Grabowiec IV,
- Juliszew,
- Juliszew II,
- Juliszew IV,
- Juliszew V – p. A i B,
- Leonów,
- Leonów II,
- Wymyśle Polskie II.

## 13. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

### *Komunikacja*

Podstawowy układ komunikacyjny gminy stanowią:

- |                    |          |   |
|--------------------|----------|---|
| - droga wojewódzka | Nr 575   | relacji Płock – Słubice – Kazuń Nowy                    |
| - drogi powiatowe: | Nr 1454W | relacji Sanniki (droga Nr 577) – Grabowiec - Słubice    |
|                    | Nr 1455W | relacji Czyżew(droga Nr 577) - Nowe Budy                |
|                    | Nr 1458W | relacji Sanniki – Jamno - Iłów                          |
|                    | Nr 1459W | relacji Wólka - Studzieniec                             |
|                    | Nr 2980W | relacji Nowosiadło – Troszyn Polski                     |
|                    | Nr 2981W | relacji Nowosiadło – Wiączemin Polski                   |
|                    | Nr 2982W | relacji Słubice – Piotrkówek                            |
|                    | Nr 2983W | relacji Gąbin – Wymyśle Polskie                         |
|                    | Nr 6915W | relacji Wymyśle Polskie – Nowosiadło –Piotrkówek - Iłów |

o łącznej długości 34,005 km.

W gminie Słubice 55 odcinków dróg zaliczono do dróg gminnych. Około 50% długości dróg gminnych posiada nawierzchnię utwardzoną. Wskaźnik gęstości dróg publicznych na terenie gminy Słubice wyniósł 105km/100km<sup>2</sup>.

### *Infrastruktura techniczna*

Wywiera znaczny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy i przestrzenny gminy. Inwestycje z zakresu infrastruktury często przesądzają na długi okres o kierunkach i tempie roz-

woju gminy. Rozwój nowoczesnej infrastruktury pozwala na szybkie wychodzenie z opóźnienia gospodarczego.

Infrastruktura techniczna spełnia szereg funkcji:

- lokalizacyjną: wpływa na rozmieszczenie obiektów produkcyjnych, steruje osadnictwem
- integracyjną: aktywizuje działania społeczno-gospodarcze
- zaopatrzeniową: dostarczenie wody, energii.

### ***Zaopatrzenie w wodę***

Gmina Słubice zaopatrywana jest w wodę pitną z dwóch ujęć wody znajdujących się w miejscowościach: Bończa i Grzybów. Realizowane jest nowe ujęcie w Alfonsowie. Wodociąg oparty na ujęciu w Bończy składa się z trzech niezależnych ciągów technologicznych w trzech strefach ciśnieniowych. Źródłem zasilania wodociągów jest ujęcie wód podziemnych w miejscowości Bończa, składające się z dwóch studni głębinowych o zasobach eksploatacyjnych 90m<sup>3</sup>/d i 100m<sup>3</sup>/d oraz ujęcie w Grzybowie o wydajności 60m<sup>3</sup>/h.

Długość czynnej sieci wodociągowej w 2016 r. na terenie gminy wyniosła 137,5 km. Zanotowano 1177 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W 2016 r. 3896 osób korzystało z sieci wodociągowej to jest o 6,9% więcej niż w 2006 r. Zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2016 r. wyniosło 32,7 m<sup>3</sup> (dla porównania w 2006 r. – 25,5 m<sup>3</sup>).

Wskaźnik zwodociągowania gminy wynosi 86,6%.

Stan sieci wodociągowej jest dobry, rezerwy istnieją na stacji wodociągowej Grzybów. Rozbudowy wymaga stacja wodociągowa w Bończy.

Na terenie gminy istnieją też lokalne ujęcia wód podziemnych dla zakładów o wydajnościach do 20m<sup>3</sup>/d - część z nich nie funkcjonuje

### ***Gospodarka ściekowa***

Rozwiniętej sieci wodociągowej powinna towarzyszyć sieć kanalizacji sanitarnej, łącznie z oczyszczalnią ścieków. Gmina Słubice sukcesywnie rozwija systemy zbiorczej kanalizacji sanitarnej i oczyszczania ścieków. Ogranicza się przez to możliwość skażenia wód gruntowych, powierzchniowych i pogarszania jakości wody pitnej w studniach.

Obecnie sieć kanalizacji sanitarnej funkcjonuje na terenie miejscowości Słubice. Pozostałe obszary gminy nie zostały dotychczas skanalizowane.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków usytuowana w miejscowości Słubice. Jest to oczyszczalnia biologiczna o przepustowości 190 m<sup>3</sup>/dobę. Na terenie oczyszczalni funkcjonuje punkt zlewny dla ścieków dowożonych z terenów nieskanalizowanych.

Na terenie gminy zrealizowanych jest 545 bezodpływowych zbiorników na ścieki oraz 44 przydomowe oczyszczalnie ścieków (dane BDL na 31.12.2016 r.).

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2016 r. wyniosła 15,0 km, zanotowano wzrost w stosunku do 2006 r. o ponad 120%. Liczba połączeń prowadzących do budynków

mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w 2016 r. wynosiła 232 sztuki. W 2016 r. 877 osób korzystało z sieci kanalizacyjnej, o około 37% więcej niż w 2006 r.

Z sieci kanalizacyjnej korzysta zaledwie 19,5% mieszkańców.

### ***Gospodarka odpadami stałymi***

Gmina Słubice nie posiada własnego składowiska odpadów. Gmina przekazała swoje obowiązki dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi firmie Remondis Spółka z o.o. Oddział w Sochaczewie. Na obszarze gminy nie zostały zlokalizowane punkty selektywnej zbiórki odpadów. Odpady zebrane selektywnie odbierane są od właścicieli nieruchomości w formie mobilnej zbiórki odpadów.

W 2016 roku zebrano ok. 600 ton odpadów zmieszanych, w tym z gospodarstw domowych ok. 65%. Większość mieszkańców gromadzi odpady w sposób selektywny.

### ***Zaopatrzenie w gaz***

Na terenie gminy Słubice brak sieci gazu ziemnego.

### ***Zaopatrzenie w ciepło***

Gmina charakteryzuje się zabudową rozproszoną, brak systemów ciepłowniczych.

Najbardziej rozpowszechnionym źródłem ciepła i źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy są indywidualne małe kotłownie lokalne opalane głównie węglem, czasami drewnem lub sporadycznie olejem opałowym. Są one źródłem znacznych ilości zanieczyszczeń takich jak SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub> i CO, które są bardzo uciążliwe dla środowiska przyrodniczego, ale także dla zdrowia ludzi.

Kotłownia olejowa w Słubicach zaopatruje w ciepło budynki szkolne, Urzędu Gminy.

Zaopatrzenie w ciepło budynków mieszkalnych wielorodzinnych realizowane jest z kotłowni wbudowanych. Budynki mieszkalne jednorodzinne ogrzewane są za pomocą indywidualnych kotłowni niskotemperaturowych, wykorzystujących różne rodzaje paliwa.

### ***Elektroenergetyka***

Dostawcą energii elektrycznej dla gminy Szczutowo jest ENERGA - OPERATOR S.A. Oddział w Płocku. Źródłem energii elektrycznej dla terenu gminy jest stacja 110/15 kV w miejscowości Szkarada i Gąbin oraz stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV.

Przez teren gminy prowadzone są ponadlokalne liniowe systemy infrastruktury technicznej, powodujące ograniczenia w zagospodarowaniu terenów:

- linie elektroenergetyczne najwyższych napięć NN 220 kV relacji Mory - Podolszyce oraz wysokich napięć WN 110 kV relacji Szkarada – Sochaczew i Szkarada – Gąbin,
- rurociągi produktów naftowych.

Obowiązują strefy bezpieczeństwa i strefy ochronne o szerokości i sposobie zagospodarowania zgodnie z przepisami odrębnymi i normami. W pasach technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych obowiązują ograniczenia w sposobie zagospodarowania terenu.

### **Melioracje**

Na terenie gminy Słubice występują urządzenia melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych. Wymagane jest utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracyjnych (sieć rurociągów drenarskich, rowy szczegółowe) na gruntach ornych, które zostały zmeliorowane głównie w obrębach ..... Na terenach urządzeń melioracji wodnych, zmeliorowanych gruntów oraz w pobliżu cieków obowiązuje przestrzeganie przepisów Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo Wodne (*t.j. Dz.U. z 2017r. poz.1566*).

Przy planowaniu zagospodarowania w pobliżu rowów melioracyjnych należy zabezpieczyć pas dostępności do cieków 3 m od górnej krawędzi skarpy rowu, oraz wprowadzić zakaz grodzenia w odległości 1,5 m od linii brzegowej.

Melioracje gruntów prowadzi się w celu poprawienia stosunków wodnych w glebie i zwiększenia jej przydatności do produkcji rolnej. Prawidłowo wykonane melioracje to także ochrona gleb i gruntów przed erozyjną degradacją i dewastacją, a równocześnie najtańszy sposób walki z suszą "stepowieniem" i powodzią, melioracje są podstawowym warunkiem utrzymania gleb na wysokim poziomie produkcyjnym. Stopień zaspokojenia potrzeb melioracyjnych w gminie Słubice wynosi ok. 50 %. Powierzchnia użytków rolnych wymagających melioracji wynosi 2556 ha. Prawidłową gospodarkę wodną, zapewnia też kształtowanie retencji. Powiększanie zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych ma na celu poprawę warunków wodnych obszaru, zlewni rolniczych (uniezależnienie produkcji rolniczej od sezonowych wahań poziomów wód. Realizacja małej retencji powoduje magazynowanie wód w zlewniach, co będzie oddziaływać korzystnie na środowisko przyrodnicze i da efekty gospodarcze w postaci rozwoju turystyki (rekreacja wodna, połów ryb), a także jest korzystna z punktu widzenia ochrony przeciwpowodziowej (powolniejszy odpływ ze zlewni). Na terenie gminy Słubice funkcjonują zbiorniki sztuczne i naturalne na Kanale Dobrzykowskim(2) i Brzozowskim. Obiektem małej retencji przewidzianym do odbudowy jest kanał podstawowy w systemie melioracji w Świniarach. Ważna jest budowa i utrzymanie urządzeń piętrzących w systemie retencionowania i melioracyjnym na Kanale Dobrzykowskim (2), Kanale Słubickim (7), Kanale Suchodolskim I (3), Kanale Suchodolskim II (6).

## **14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH**

Na terenie gminy Słubice występują inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym:

- droga wojewódzka Nr 575,
- linie elektroenergetyczne napowietrzne NN 220 kV relacji Mory - Podolszyce i WN 110 kV relacji Szkarada – Gąbin i Szkarada - Sochaczew,
- rurociągi produktów naftowych.

## **15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ**

Północna granica gminy biegnie po rzece Wiśle na odcinku od km 604 do 615.

Teren obejmujący między innymi wsie Rybaki, Piotrkówek, Świniary, Wiączemin Polski położony jest w obszarze narażonym na niebezpieczeństwo powodzi (obszarze chronionym obwałowaniami, narażonym na zalew w przypadku nieskuteczności istniejących zabezpieczeń np. przerwanie wału czy przelanie się wody przez koronę wału). Na terenie gminy Słubice obwałowanie rzeki Wisły ma długość około 35,7 km, wysokość względną około 4 – 5 m, jego stan techniczny jest dobry, spełnia wymogi dla budowli hydrotechnicznej klasy II, chroni dolinę przed zalewem wodą o prawdopodobieństwie występowania 1%.

Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, według których jest prowadzona ochrona przed powodzią. Zawarte w nich dane: obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, zasięg powodzi, głębokość wody powinny być uwzględniane w decyzjach – decyzje na obszarach wskazanych na mapach muszą uwzględniać poziom zagrożenia powodziowego.

W gminie Słubice występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmujący tereny między wałem, a linią brzegową rzeki Wisły oraz wyspy i przymuliska w korycie rzeki stanowiące działki ewidencyjne,
- obszar narażony na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego określony dla wody o prawdopodobieństwie pojawienia się raz na 100 lat  $p=1\%$ , który obejmuje północne tereny gminy, wsie Rybaki, Piotrkówek, Świniary, Zyck Polski, Nowosiadło, Wiączemin Polski.

Rodzaj zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego oraz warunki korzystania gospodarczego regulują przepisy odrębne z zakresu prawa wodnego.

Dolina Wisły chroniona jest przed zalaniem systemem wałów, pompowni i przegród bocznych. Dla obszarów tych wyznacza się zasięg zagrożenia powodziowego o prawdopodobieństwie pojawienia się 1% wg Map Zagrożenia Powodziowego.